

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

О. Ю. ТЮРІН,
Д. В. КУЛАКОВ,
Д. О. БЕЗКОРОВАЙНИЙ

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ
ЗМАГАНЬ З ФУТЗАЛУ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2021

УДК 796.332:796.063.4](075.8)

Т98

Автори:

Тюрін Олександр Юрійович, старший викладач кафедри фізичного виховання і спорту Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

Кулаков Денис Валерійович, старший викладач кафедри фізичного виховання і спорту Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова;

Безкоровайний Дмитро Олександрович, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри фізичного виховання і спорту Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рецензенти:

Суровов Олексій Анатолійович, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики фізичного виховання Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

Журід Сергій Миколайович, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри футболу та хокею Харківської державної академії фізичного виховання і спорту

Рекомендовано до друку Вченою радою ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, протокол № 10 від 14 травня 2020 р.

Тюрін О. Ю.

Т98 Організація проведення змагань з футзалу : навч. посібник / О. Ю. Тюрін, Д. В. Кулаков, Д. О. Безкоровайний ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. – 90 с.

Навчальний посібник складається із п'яти розділів, у яких розкрито головні принципи організації, проведення та суддівства змагань з футзалу різного рівня, надано характеристики арбітрів і вимоги до їхньої атестації, висвітлені правила проведення змагань, обладнання, що необхідне для проведення турніру. Містяться контрольні тестові запитання. Навчальний посібник призначений для спортсменів, тренерів, суддів й усіх фахівців із футзалу.

УДК 796.332:796.063.4](075.8)

© О. Ю. Тюрін, Д. В. Кулаков, Д. О. Безкоровайний, 2021

© ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1 ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ФУТЗАЛУ.....	7
1.1 Історія світового футзалу.....	7
1.2 Історія футзалу в Україні.....	8
Питання контролю та самоконтролю до розділу 1.....	9
2 МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ ІЗ ФУТЗАЛУ.....	10
2.1 Види змагань.....	10
2.2 Системи розіграшів.....	10
2.2.1 Колова система.....	11
2.2.2 Система з вибуванням.....	13
2.2.3 Змішана система.....	15
Питання контролю та самоконтролю до розділу 2.....	16
3 ПРАВИЛА ГРИ З ФУТЗАЛУ.....	17
3.1 Правило 1. Ігровий майданчик.....	17
3.1.1 Поверхня майданчика.....	17
3.1.2 Розмітка майданчика.....	17
3.1.3 Розміри майданчика.....	18
3.1.4 Штрафна площа.....	19
3.1.5 Десятиметрова позначка.....	19
3.1.6 Кутовий сектор.....	19
3.1.7 Ворота.....	20
3.1.8 Зони замін.....	20
3.2 Правило 2. М'яч.....	21
3.2.1 Матеріал і технічні вимоги до м'яча.....	21
3.2.2 Заміна пошкодженого м'яча.....	22
3.2.3 Логотипи на м'ячах.....	22
3.3 Правило 3. Кількість гравців.....	23
3.3.1 Гравці.....	23
3.3.2 Офіційні змагання.....	23
3.3.3 Інші матчі.....	23
3.3.4 Усі матчі.....	24
3.3.5 Процедура заміни.....	24
3.3.6 Заміна воротаря.....	24
3.3.7 Порухення та санкції.....	25
3.3.8 Вилучення гравців і запасні гравці.....	26

3.4	Правило 4. Екіпірування гравців.....	26
3.4.1	Безпека.....	26
3.4.2	Основне екіпірування.....	26
3.4.3	Щитки.....	27
3.4.4	Колір форми.....	27
3.4.5	Порушення та санкції.....	27
3.3.6	Поновлення гри.....	28
3.5	Правило 5. Арбітри.....	28
3.5.1	Рішення арбітрів.....	28
3.5.2	Відповідальність арбітрів.....	28
3.5.3	Резервний асистент арбітра.....	29
3.6	Правило 6. Асистенти арбітрів.....	30
3.6.1	Повноваження асистентів арбітрів.....	30
3.6.2	Права та обов'язки.....	30
3.6.3	Асистенти арбітрів.....	31
3.6.4	Міжнародні матчі.....	32
3.7	Правило 7. Тривалість матчу.....	32
3.7.1	Тайм гри.....	32
3.7.2	Закінчення таймів гри.....	33
3.7.3	Тайм-аут.....	34
3.7.4	Перерва між таймами.....	35
3.7.5	Недограний матч.....	35
3.8	Правило 8. Початок та поновлення гри.....	35
3.8.1	Передматчеві процедури.....	35
3.8.2	Початковий удар.....	36
3.8.3	Порушення та санкції.....	36
3.8.4	Спінний м'яч.....	37
3.9	Правило 9. М'яч у грі та не у грі.....	38
3.10	Правило 10. Метод визначення зарахування голу.....	39
3.10.1	Зарахування голу.....	39
3.10.2	Перемога команди.....	39
3.11	Правило 11. Положення «поза грою».....	40
3.12	Правило 12. Порушення та неналежна поведінка.....	40
3.12.1	Порушення правил гри.....	40
3.12.2	Неналежна поведінка.....	41
3.12.3	Дисциплінарні покарання.....	41

3.13 Правило 13. Штрафний та вільні удари.....	43
3.13.1 Штрафний удар.....	43
3.13.2 Вільний удар.....	44
3.13.3 Розташування при штрафному та вільному ударах.....	45
3.14 Правило 14. Шестиметровий удар.....	49
3.15 Правило 15. Удар із бокової лінії.....	51
3.16 Правило 16. Вкидання від воріт.....	53
3.17 Правило 17. Кутовий удар.....	54
Питання контролю та самоконтролю до розділу 3.....	56
4 СУДДІВСТВО.....	57
4.1 Жести арбітра та асистента арбітра.....	57
4.1.1 Жести тільки одного з арбітрів.....	57
4.1.2 Жести арбітра та асистента арбітра.....	58
4.1.3 Жести обох арбітрів для поновлення гри.....	66
4.1.4 Жести асистентів арбітра.....	66
4.2 Розташування арбітрів.....	67
4.3 Хронометр.....	75
Питання контролю та самоконтролю до розділу 4.....	76
5 РЕГЛАМЕНТ ЗМАГАНЬ ІЗ ФУТЗАЛУ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА.....	77
5.1 Нормативно-правова база регламенту.....	77
5.2 Мета та завдання регламенту.....	77
5.3 Мета та завдання змагань.....	77
5.4 Умови проведення змагань.....	78
5.5 Арбітраж.....	84
5.6 Дисциплінарні санкції.....	85
5.7 Завершальні положення.....	86
Питання контролю та самоконтролю до розділу 5.....	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	88

ВСТУП

Футзал – командна спортивна гра з м'ячем у залі за участю двох команд: п'ять гравців у кожній, один з яких воротар. На відміну від інших видів футболу (футбол на траві), гра відбувається на майданчику з твердим покриттям, позначений лініями, не використовуючи бортики. У футзалі використовується менший за розміром м'яч з меншим відскоком, ніж звичайний футбольний м'яч, що використовують у футболі. У грі наголошуються імпровізація, креативність і техніка, контроль м'яча та передачі в обмеженому просторі. За правилами футзал нагадує футбол та міні-футбол.

Розвиток футзалу у світі на сучасному етапі характеризується збільшенням кількості країн, що організовують великі міжнародні турніри, помітним підвищенням майстерності футзалістів, як у провідних футзальних країнах, так і в тих, що нещодавно у світовому «табелі про ранги» значилися в серед аутсайдерів. Усе це, безумовно, загострює боротьбу між національними та клубними командами на міжнародній арені.

Зважаючи на загальний підйом і тривале зростання популярності цієї гри у світі, рішучі наміри ФІФА й УЄФА повсюдно розвивати цю модифікацію не тільки серед осіб чоловічої, але й жіночої статі, перед вітчизняними фахівцями поставлено завдання включити на повну потужність усі ланки системи управління цим видом спорту, зокрема й дитячий і студентський футзал. Зокрема в умовах підвищеної уваги до футзалу ми зможемо гідно підтримати високе реноме українського зального футзалу на міжнародній арені.

Мета навчального посібника – вдосконалювати професійну підготовку викладачів, тренерів із футзалу з метою якісного проведення навчальних занять для підвищення рівня теоретичних знань із дисципліни «Футзал».

Головне завдання викладання навчальної дисципліни «Футзал» полягає у набутті теоретичних знань з історії розвитку футзалу у світі й Україні, вивченні офіційних правил гри, методики проведення змагань, регламенту та суддівства.

1 ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ФУТЗАЛУ

1.1 Історія світового футзалу

Футзал започаткувався в м. Монтевідео (Уругвай) 1930 року, коли Хуан Карлос Серіані створив нову версію футболу для змагань в YMCA. У Бразилії ця версія футболу розвинулась на вулицях Сан-Паулу, та згодом були впорядковані нові правила. Цей вид спорту почав поширюватись всією територією Південної Америки, а його популярність призвела до появи керівного органу під назвою Міжнародна федерація футзалу (FIFUSA – Federación Internacional de Fútbol de Salón) разом з організацією чемпіонатів світу. Перший чемпіонат світу під егідою FIFUSA був проведений у Сан-Паулу в 1972 році, чемпіонами стали господарі турніру команда Бразилії. Ще більша кількість країн взяли участь у другому Чемпіонаті світу в Мадриді в 1985 році.

Невдовзі, ФІФА розпочала проводити свої власні змагання з футзалу та призначати свої власні правила гри. Відповідно до нових правил ФІФА, була покращена технічна сторона гри для гравців та глядачів. Суддя на лінії був замінений помічником судді та була дозволена необмежена кількість замін. Був запроваджений спеціальний розмір футбольного м'яча – Futsal. Його вага близька до ваги м'яча «стандартного» розміру 5, але було зменшено окружність та значно знижено показники відскоку (майже у 3 рази порівняно з розміром 5), що дало змогу пришвидшити гру в умовах залів і забивати голи головою.

Відносини ФІФА з членами своєї організації дали змогу більшій кількості країн пізнати краще футзал. Вперше ФІФА провела свій власний Чемпіонат світу з футболу в закритих приміщеннях в 1989 році в Роттердамі, Голландія. У 1992 році був проведений Чемпіонат світу з футзалу під егідою ФІФА в Гонконзі, а з 1996 року змагання почали називати Чемпіонат світу з футзалу. Іспанія поклала кінець домінуванню Бразилії в цих змаганнях, ставши чемпіонами двічі поспіль у 2000 та 2004 роках. На останньому Чемпіонаті світу з футзалу в Ріо-де-Жанейро чемпіонами знову стали бразильці.

У 2002 році члени Панамериканської федерації з футзалу (PANAFUTSAL – The Pan-American Futsal Confederation) сформували Всесвітню асоціацію футзалу (AMF – World Futsal Association), міжнародний регулюючий орган, незалежний від ФІФА. ФІФА та AMF обидві продовжують визначати власні правила гри.

Футзал під егідою АМФ має спільні корені з футзалом під егідою ФІФА. Поділ на два різних види спорту відбувся у 80-ті роки ХХ століття, коли ФІФА спробувала отримати контроль над футболом у залах і у неї виникли істотні розбіжності з PANAFTSAL і FIFUSA. ФІФА заборонила використання слова «футбол» для іменування футболу в залі у версії PANAFTSAL і FIFUSA. Через це на конгресі FIFUSA в 1985 році в Мадриді було прийнято рішення використовувати слово «futsal» («футзал»). Незабаром ФІФА також почала використовувати це слово. Представники FIFUSA і країн-членів PANAFTSAL неодноразово зустрічалися з представниками ФІФА, але досягти домовленості їм не вдалося.

1.2 Історія футзалу в Україні

Офіційна історія футзалу в Україні бере початок з 9 березня 1993 року, коли в місті Дніпро відбулася установча конференція зі створення Асоціації футзалу (футзалу) в Україні. У конференц-залі готелю «Світанок» була проведена доповідь про стан футзалу в Україні, після чого пройшло обговорення проекту Статуту асоціації, голосування щодо прийняття проекту, а також обрання президента АМФУ, яким став Геннадій Анатолійович Лісенчук.

В Україні до 1993 року, міні-футбол (футзал) розвивався під керівництвом Союзу міні-футбольних клубів, створеного в місті Дніпро спільними зусиллями активістів міського клубу любителів футболу, а також редакції газети «Молодь України», вона заснувала низку призів, які розігрувалися на всесоюзних футбольних турнірах. У 1990 році Державний комітет із фізкультури і спорту УРСР і Федерація футболу України доручили Союзу міні-футбольних клубів організацію першого чемпіонату УРСР з футзалу. Турнір пройшов у Дніпрі, а золоті медалі дісталися гравцям місцевого «Механізатора». Домінування дніпровського клубу було підтверджено перемогами в Кубку України 1990, а також Кубку СРСР 1991 – першому та єдиному розігранні кубка СРСР з футзалу.

У 1994 створюється збірна України з футзалу, яку очолює майстер спорту СРСР і президент асоціації футзалу України Геннадій Лісенчук. У 1996 році Федерація футболу України делегує АМФУ права на проведення національної першості з футзалу, кубка України, жіночих і юнацьких змагань, а також формування національної збірної.

17 червня 2011 року провідні футзальні клуби країни підписують установчі документи для реєстрації асоціації футзальних клубів під назвою «Екстра-ліга». Президентом організації стає Степан Мельничук, а сама «Екстра-ліга» незабаром отримує права на проведення чемпіонату України з футзалу.

Питання контролю та самоконтролю до розділу 1

1. Де та в якому році започаткувався футзал?
2. Де й коли був проведений перший Чемпіонат світу з футзалу під егідою ФІФА?
3. Дайте відповідь про зародження футзалу в Україні.
4. Коли була створена збірна України з футзалу й хто її очолив?

2 МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ ІЗ ФУТЗАЛУ

2.1 Види змагань

Залежно від визначених завдань за організаційною формою існують такі змагання: чемпіонат, змагання на кубок, скорочені, контрольні, товариські, показові.

Чемпіонат або першість – відповідальні змагання для виявлення переможця. Чемпіонати проводяться серед учасників змагань, передбачених регламентом, і, зазвичай, відбуваються у два кола: один матч на власному полі, а другий на полі суперника.

Змагання *на кубок* проводяться для визначення володаря Кубка. Кількість учасників змагання визначається заздалегідь і може бути необмеженою. За цією системою команда вибуває з розіграшу після першої або другої поразки, залежно від умов, передбачених регламентом змагань.

Скорочені змагання проводяться протягом одного-двох днів. Плануються на святкові дні або до знаменних дат, до дня відкриття сезону тощо. Час ігор скорочений (наприклад, два тайми по 15 хв).

Контрольні змагання відбуваються переважно у підготовчому періоді та на початку змагального, їх ще називають спаринговими матчами, оскільки вони проводяться з метою з'ясування стану підготовленості гравців на тому чи іншому етапі навчання або підготовки, виявлення оптимального складу команди, зіграності окремих ланок та ліній команди тощо.

Товариські змагання – неофіційні зустрічі, проводяться без затвердженого положення за взаємною домовленістю між окремими командами. Мають велике значення для перевірки ступеня підготовленості окремих гравців і команди загалом.

Показові змагання спрямовані передусім на пропаганду та популяризацію футболу. Вони зазвичай проводяться під час масових фізкультурно-спортивних свят.

2.2 Системи розіграшів

Застосовуються три основні системи розіграшів: колова, з вибуванням і змішана.

2.2.1 Колова система

За коловою системою всі команди, що беруть участь у змаганнях, зустрічаються одна з одною двічі: на власному майданчику та на майданчику суперника. За цією системою розіграшу позитивним є те, що можливо найоб'єктивніше визначити справжнє співвідношення сил команд на цих змаганнях. Є можливість визначити місця всіх команд. Переможцем змагань наголошується команда, що під час проведення змагань набрала найбільшу кількість очок. На підставі жеребкування кожна команда одержує номер, відповідно до якого складаються пари учасників на кожен день змагань. Так складається календар ігор за коловою системою.

Щоб скласти розклад змагань, потрібно визначити кількість календарних днів та загальну кількість зустрічей. Кількість зустрічей, які потрібно буде провести, визначається за допомогою формули:

$$P = \frac{A(A-1)}{2},$$

де P – кількість зустрічей;

A – загальна кількість команд, що бере участь у змаганнях.

Наприклад, якщо у змаганнях бере участь 11 команд, то кількість зустрічей в одному колі дорівнюватиме:

$$P = \frac{11(11-1)}{2} = \frac{11 \cdot 10}{2} = \frac{110}{2} = 55$$

Кількість календарних днів (турів) за непарного складу команд дорівнює кількості команд, а за парного – на одиницю менше цього числа.

Календар ігор за коловою системою можна скласти двома способами: зі зміною майданчиків і зміни. Календар розіграшу із чергуванням полів складається так. Пишеться непарна кількість команд і накреслюється стільки саме вертикальних ліній, навколо яких по порядку вказуються номери. Тоді справа та зліва від вертикальних розташовуються номери учасників одного дня змагань.

Ось який вигляд має календар ігор на п'ять команд, складений за запропонованою схемою:

1 день	2 день	3 день	4 день	5 день
1–0	0–4	2–0	0–5	3–0
5–2	2–1	1–3	3–2	2–4
4–3	3–5	5–4	4–1	1–5

Якщо кількість команд буде парною (наприклад – 6), тоді замість команди, яка не грає у цей день – «0», підставляється чергове число 6. Отже, цей спосіб дає змогу розподіляти пари з чергуванням: господар майданчика – гість (оскільки перші числа зліва від вертикалі відповідають командам, на майданчиках яких проводитимуться змагання).

Таблицю розіграшу з чергуванням майданчиків можна скласти так: у рядок записують пари, що зустрічаються у змаганнях першого, другого дня й так далі. Для прикладу складемо календар для шести команд.

У перший день грають команди: 1–6, 2–5, 3–4, тобто половина чисел (1, 2, 3) у ряду пар займає перші місця, а всі інші числа (6, 5, 4) записуються справа від кожного числа за порядком їх зменшення.

Команди, що грають на другий та наступні дні, визначаються за такими правилами:

- найбільший номер (у нашому випадку 6) включається до першої пари та ставиться в парний день змагань першим, а в наступному – другим;
- у парі з найбільшим номером ставиться останній номер із попереднього ряду;
- щоб скласти наступну пару, береться вільне число останнього ряду, з'єднується з числом, що стоїть поряд із числом наступної пари, і ставиться справа від нього;
- третя пара складається так саме.

Тоді календар для шести команд матиме такий вигляд:

- 1 день – 1–6, 2–5, 3–4;
- 2 день – 6–4, 5–3, 1–2;
- 3 день – 2–6, 3–1, 4–5;
- 4 день – 6–5, 1–4, 2–3;
- 5 день – 3–6, 4–2, 5–1.

Календар без чергування майданчиків використовується, коли змагання проводяться в одному місці та на одному ігровому майданчику. Щоб скласти календар змагань у такий спосіб, потрібно визначити кількість ігрових календарних днів, відповідно до них визначаються пари.

Принцип складання пар: на другий і наступні дні перший номер залишається на місці, а всі інші пересуваються на одне місце проти руху стрілки годинника. Якщо кількість команд буде непарною (наприклад, 5), то замість наступного парного номера потрібно ставити «0».

1 день	2 день	3 день	4 день	5 день
1–6	1–5	1–4	1–3	1–2
2–5	6–4	5–3	4–2	3–6
3–4	2–3	6–2	5–6	4–5

2.2.2 Система з вибуванням

Згідно з системою з вибуванням команда, що зазнала поразки у зустрічі, вибуває із подальшої участі у змаганнях. До кінця змагань залишаються тільки дві команди, які після зустрічі у фіналі посідають перше та друге місця, але команди, що програли у півфіналі, повинні визначити між собою в грі за 3 місце, хто сильніший, таку гру ще називають «втішливий матч».

Позитивна сторона цієї системи: вона дає можливість провести змагання за короткий час за наявності великої кількості команд. Її недолік: по-перше, можливі випадки виходу до фіналу не кращих команд, по-друге, мала кількість зустрічей за наявності великої кількості команд.

За цією системою календар змагань складається так: після жеребкування всі команди записуються за порядком номерів в одну колонку. Якщо кількість учасників кратна 2 (наприклад, 4, 8, 16, 32, 64, 128 і т. д.), тоді всі гратимуть в один день.

Числа з'єднують у пари зверху донизу. Ось яка схема розіграшу на вісім команд (рис. 2.1):

Рисунок 2.1 – Схема розіграшу на вісім команд

Важче скласти календар, коли кількість команд не є кратною 2. У такому разі потрібно визначити, скільки команд гратиме у перший день змагань за таким розрахунком, щоб до наступного дня лишилась кількість команд кратна 2. Для цього застосовують формулу:

$$P = (A - 2^n) \cdot 2$$

де A – кількість команд;

n – такий ступінь кратний до двох, за якого одержимо число менше, найближче до A .

Наприклад, якщо в змаганнях беруть участь 12 команд, то в перший день гратимуть:

$$P = (12 - 2^3) \times 2 = (12 - 8) \times 2 = 4 \times 2 = 8$$

Тільки 8 команд гратимуть у перший день змагань, а решта 4 розпочнуть ігри лише наступного календарного дня. Схема розіграшу на 12 команд (рис. 2.2).

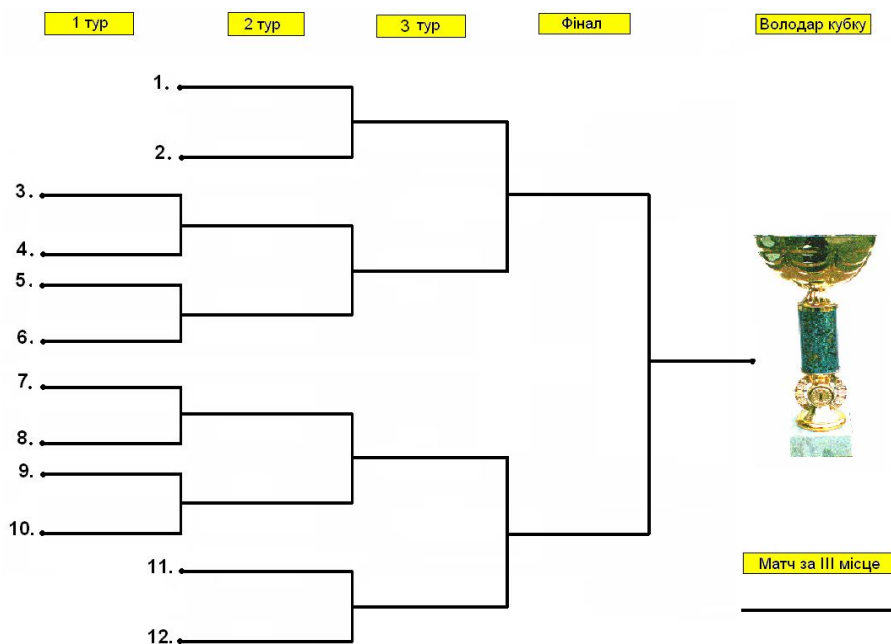

Рисунок 2.2 – Схема розіграшу на 12 команд

За парної кількості команд, що відпочивають в перший день, не грає однакова кількість команд знизу та зверху таблиці, якщо кількість команд непарна, тоді в нижній частині сітки з другого туру у змаганнях бере участь на одну команду більше, ніж у верхній.

В окремих випадках під час проведення змагань за системою з вибуванням суперники зустрічаються двічі: на власному полі та на полі суперника.

2.2.3 Змішана система

За змішаною системою змагання відбуватимуться комбінованим способом. Частина змагань проводиться за системою з вибуванням, а частина – за коловою системою, найчастіше починають грати за згаданою першою системою, а закінчують другою (Ліга Чемпіонів, Ліга Європи, чемпіонати світу тощо).

Можливий і зворотний варіант. Така змішана система застосовується за наявності великої кількості учасників, а на проведення змагань виокремлюється мало часу.

Команди розподіляються на групи. Розіграш у групах здійснюється за коловою системою або за системою з вибуванням (до одної або двох поразок). Переможці або визначена кількість команд з групи грає у фінальній групі, де змагання можуть відбуватися за різними системами. Решта команд або вибуває з розіграшу або продовжує грати в групі серед команд, що зазнали поразки.

Питання контролю та самоконтролю до розділу 2

1. Надайте характеристику видам проведення змагань, що запроваджують у футзалі.
2. Надайте характеристику системи проведення змагань, що застосовуються у футзалі.
3. Розгляньте системи розіграшів, що запроваджують у футзалі за коловою системою, системою із вибуванням і змішаною.
4. Складіть календар змагань за коловою системою й системою з вибуванням.

3 ПРАВИЛА ГРИ З ФУТЗАЛУ

3.1 Правило 1. Ігровий майданчик

3.1.1 Поверхня майданчика

Матчі повинні проводитися на рівній, гладкій та неабразивній поверхні, бажано з дерева або штучного матеріалу, відповідно до регламенту змагань (рис. 3.1). Використання бетонних або асфальтових покриттів варто уникати.

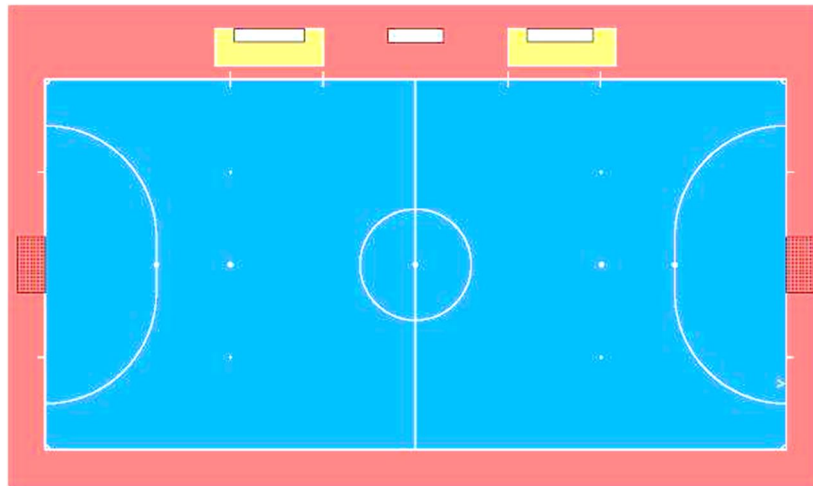

Рисунок 3.1 – Майданчик для гри

Майданчики зі штучним газоном дозволяються у виняткових випадках і тільки на змаганнях національного рівня.

3.1.2 Розмітка майданчика

Майданчик повинен бути прямокутним і розміченим лініями. Ці лінії входять до розмірів площ, що обмежують, і повинні чітко відрізнитися від кольору майданчика.

Дві довгі лінії, що обмежують майданчик для гри, називаються боковими лініями. Дві коротші лінії називаються лініями воріт.

Майданчик поділяється на дві половини середньою лінією, що з'єднує середини двох бокових ліній.

Центральна позначка відмічає середину середньої лінії. Навколо неї проводиться коло радіусом 3 м.

3.1.4 Штрафна площа

Дві уявні лінії довжиною 6 м проводяться із зовнішньої сторони кожної стійки воріт під прямим кутом до лінії воріт; з кінців цих ліній із зовнішнього боку стійок проводяться чверті кіл, кожна радіусом 6 м у напрямку до найближчої бокової лінії. Верхні частини кожної чверті кола з'єднуються відрізком довжиною 3,16 м, проведеним паралельно до лінії воріт між стійками. Площа, обмежена цими лініями і лінією воріт, називається штрафною площею.

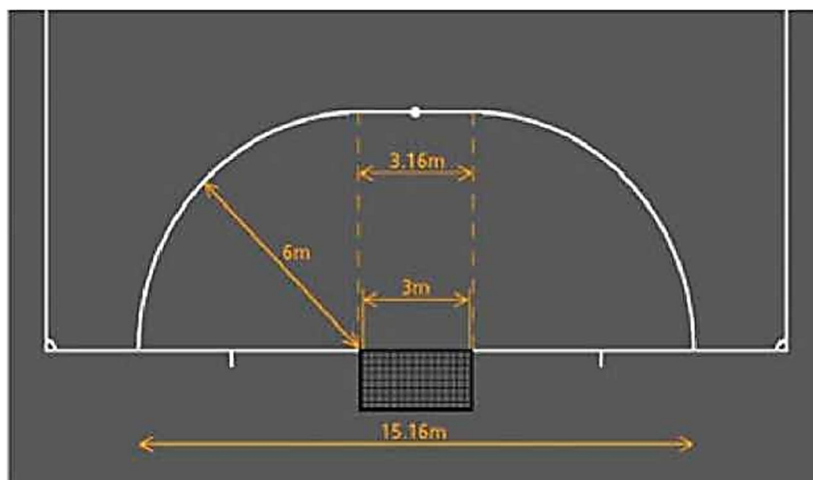

Рисунок 3.3 – Штрафна площа

У кожній штрафній площі наноситься позначка на відстані 6 м від середньої точки між стійками воріт і рівновіддалена від них (рис. 3.3).

3.1.5 Десятиметрова позначка

Позначка для пробиття 10-метрового удару наноситься на відстані 10 м від середньої точки між двома стійками воріт та рівновіддалена від них.

3.1.6 Кутовий сектор

Чверть кола радіусом 25 см проводиться з кожного кута всередину майданчика.

3.1.7 Ворота

Посеред кожної лінії воріт встановлюються ворота. Ворота складаються з двох вертикальних стійок, розташованих на однаковій відстані від кутів майданчика та з'єднаних вгорі горизонтальною поперечиною. Стійки та поперечина повинні бути виготовлені з дерева, металу або інших схвалених матеріалів. Вони повинні бути квадратної, прямокутної, круглої або еліптичної форми й не повинні бути небезпечними для гравців. Відстань (по внутрішньому вимірюванню) між стійками становить 3 м, а відстань від нижнього краю поперечини до поверхні майданчика становить 2 м (рис. 3.4).

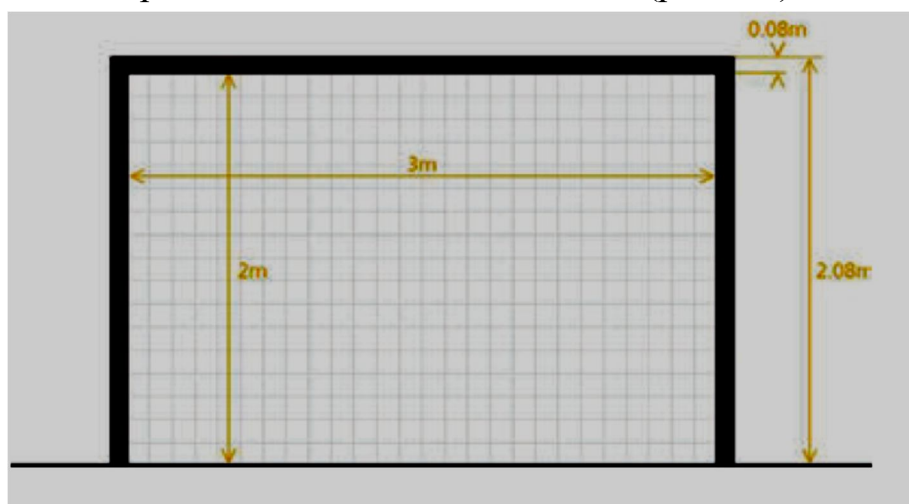

Рисунок 3.4 – Ворота

Обидві стійки та перекладина мають однакову ширину та глибину 8 см. Сітки повинні бути виготовлені з прядива, джуту, нейлону або інших схвалених матеріалів і прикріплятися до задньої частини поперечини та стійок відповідними засобами. Вони повинні бути належно закріплені та не повинні заважати воротарю.

Стійки та поперечина повинні відрізнятися від кольору майданчика. Ворота повинні мати стабілізувальну систему, яка запобігає їхньому перекиданню. Переносні ворота можуть бути використані, якщо вони задовольняють цю вимогу.

3.1.8 Зони замін

Зони замін – це ділянки бокової лінії напроти лави запасних, призначення яких описане у Правилі 3 (рис. 3.5).

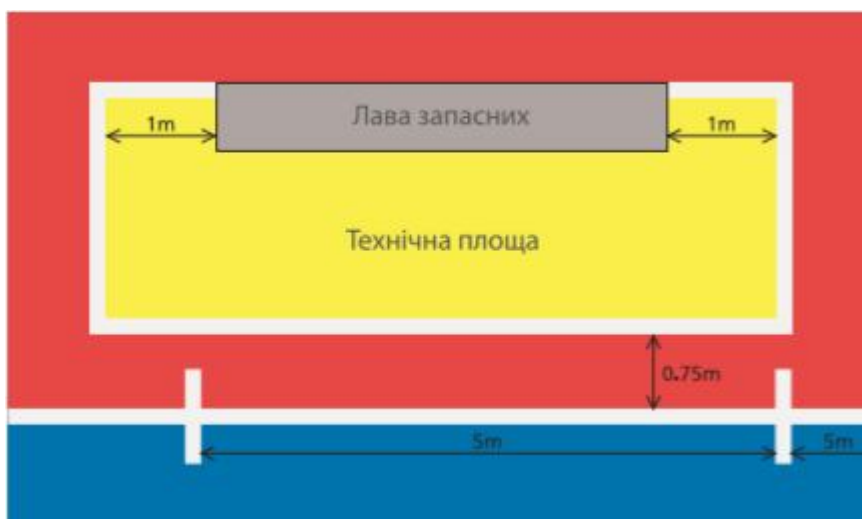

Рисунок 3.5 – Зона заміни й технічна площа

Вони розташовуються перед технічної площею, мають довжину 5 м і позначаються відрізками ліній, кожна завширшки 8 см і завдовжки 80 см, з яких 40 см проводиться на майданчику й 40 см за його межами.

Простір перед столом хронометриста по 5 м з обох боків від середньої лінії повинен бути вільним.

Зона заміни команди розташовується на тій половині майданчика, на якій команда захищається, і змінюється у другій половині матчу й у періоди додаткового часу, якщо такий є.

3.2 Правило 2. М'яч

3.2.1 Матеріал і технічні вимоги до м'яча

М'яч повинен бути виготовленим зі шкіри або іншого придатного (схваленого) матеріалу та мати такі технічні характеристики:

- мати форму сфери;
- мати довжину окружності не більше 64 см і не менше 62 см;
- мати вагу на початку матчу не більше 440 г та не менше 400 г;
- мати тиск, у межах 0,6–0,9 атм (600–900 г/см²) на рівні моря;
- мати перший відскік не менше 50 см і не більше 65 см при падінні з висоти 2 м.

3.2.2 Заміна пошкодженого м'яча

Якщо м'яч лопнув, розірвався, втратив свою форму або став непридатним під час гри, тоді гра зупиняється:

– матч поновлюється спірним запасним м'ячем з місця, де попередній м'яч став непридатним, за винятком випадків, якщо гра була зупинена у штрафній площі, у цьому разі один з арбітрів вкидає «спірний м'яч» на лінії штрафної площі у точці, найближчій до місця, де знаходився попередній м'яч у момент зупинки гри;

– матч поновлюється повторним ударом, якщо м'яч лопнув або став непридатним під час виконання штрафного удару без стінки, 10-метрового або пенальті та не торкнувся поперечини, стійок воріт або гравця, при цьому не було скоєно порушення.

Якщо м'яч лопнув або став непридатним, коли він не був у грі (при початковому ударі, кидку від воріт, кутовому, спірному, штрафному або вільному ударі, пенальті чи ударі з бокової лінії), матч поновлюється відповідно до Правил гри з футзалу.

М'яч не може бути замінений під час гри без дозволу арбітрів.

3.2.3 Логотипи на м'ячах

На додаток до вимог Правила 2, схвалення м'яча для використання у матчах офіційних змагань, організованих під егідою ФІФА або конфедерацій, обумовлюється нанесенням на ньому одного з наступних маркувань (рис. 3.6):

- офіційний логотип «FIFAAPPROVED»
- офіційний логотип «FIFAINSPECTED»;
- логотип «INTERNATIONAL MATCHBALL STANDART».

Рисунок 3.6 – Маркування м'яча схвалених ФІФА

Такий логотип на м'ячі означає, що він був офіційно протестований і визнаний відповідним спеціальним технічним вимогам, що відрізняються для кожного логотипу на додаток до мінімальних вимог, регламентованих Правилем 2. Перелік додаткових вимог для кожного конкретного відповідного

логотипу має бути затверджений Міжнародною радою (IFAB). Організації, що проводять тестування, підлягають затвердженню ФІФА.

Національні асоціації у своїх змаганнях можуть також вимагати використання м'ячів із будь-яким із цих трьох зазначених вище типів маркування.

3.3 Правило 3. Кількість гравців

3.3.1 Гравці

Матч проводиться за участю двох команд, кожна з яких складається не більше ніж з п'яти гравців, один із них є воротарем.

Матч не може розпочатися, якщо будь-яка з команд складається менше ніж з трьох гравців.

Матч припиняється, якщо в одній з команд залишилося менше трьох гравців на майданчику.

3.3.2 Офіційні змагання

Максимум дев'ять запасних гравців можуть бути використані в будь-якому матчі офіційного змагання, яке проводиться під егідою ФІФА, конфедерацій або асоціацій. Регламент змагань повинен визначати кількість запасних гравців, але не більше ніж дев'ять.

Кількість замінів, які можуть бути використані під час матчу, не обмежена.

3.3.3 Інші матчі

У матчах за участю національних команд «А» можуть бути використані максимум до десяти запасних.

У всіх інших матчах більша кількість запасних гравців може бути використана за умови, якщо:

- команди досягли згоди про їхню максимальну кількість;
- арбітри проінформовані до початку матчу.

Якщо арбітри не проінформовані про більшу кількість запасних гравців або, якщо угода не досягнута до початку матчу, то допускається не більше десяти запасних.

3.3.4 Усі матчі

У всіх матчах, прізвища гравців і запасних гравців повинні бути надані арбітрам до його початку, незалежно від того чи є вони чи їх немає. Будь який запасний гравець, прізвище якого не було надано арбітрам до початку гри, не може брати участь у матчі.

3.3.5 Процедура заміни

Заміна може бути виконана в будь-який час, незалежно від того, знаходиться м'яч у грі або ні. При заміні гравця на запасного, необхідно дотримуватися наступних умов:

- гравець залишає ігровий майданчик у зоні заміни своєї команди, крім винятків, передбачених Правилами гри;

- запасний виходить на ігровий майданчик тільки після того, як гравець покине його;

- запасний гравець виходить на ігровий майданчик у зоні заміни своєї команди;

- заміна завершена, коли запасний гравець виходить на ігровий майданчик у зоні заміни своєї команди, після того, як запасний гравець передає манишку гравцю, який покидає ігровий майданчик. У разі неможливості передачі манишки гравцю, у зв'язку з тим, що він покинув ігровий майданчик в іншому місці відповідно до вимог Правил гри, то в цьому разі запасний гравець повинен передати манишку третьому арбітру;

- з цього моменту запасний стає гравцем, а замінений гравець стає запасним гравцем;

- замінений гравець може брати подальшу участь у матчі;

- всі запасні гравці перебувають у підпорядкуванні та під юрисдикцією арбітрів, незалежно від того, беруть участь у грі чи ні;

- якщо подовжується тайм для виконання 6-метрового, 10-метрового або штрафного удару без стінки, то тільки воротар команди, яка захищається може бути замінений.

3.3.6 Зміна воротаря

Будь-який запасний гравець може помінятися місцями з воротарем, не інформуючи арбітрів і не чекаючи зупинки матчу:

- будь-який гравець може помінятися місцями з воротарем;

- гравець, який міняється місцями з воротарем, повинен зробити це під час зупинки гри та проінформувати арбітрів до виконання зміни;
- гравець чи запасний гравець, який змінює воротаря, повинен вдягнути футболку, одного кольору з футболкою воротаря, під своїм номером, нанесеним з боку спини.

3.3.7 Порухення та санкції

Якщо запасний гравець виходить на ігровий майданчик раніше, ніж замінений гравець покинув його, або не в зоні заміни своєї команди:

- арбітри зупиняють гру (необов'язково негайно, якщо вони можуть застосувати принцип переваги);
- арбітри попереджають його за порушення процедури заміни та пропонують йому покинути ігровий майданчик.

Якщо арбітри зупиняють гру, то вона поновлюється вільним ударом протилежною командою з місця, де знаходився м'яч у момент зупинки гри (див. Правило 13 – Штрафний та вільний удари). Якщо цей запасний гравець чи його команда здійснюють також інше порушення, то гра поновлюється згідно з розділом «Трактування Правил гри та рекомендації для арбітрів» (Правило 5).

Якщо під час виконання заміни гравець залишає майданчик із причин, не передбачених Правилами гри та поза зоною заміни його команди:

- арбітри зупиняють гру (також необов'язково у той же момент, якщо вони можуть застосувати принцип переваги);
- арбітри попереджають його за порушення процедури заміни.

Якщо арбітри зупиняють гру, то вона поновлюється вільним ударом протилежною командою з місця, де знаходився м'яч у момент зупинки гри (див. Правило 13 – Розташування при штрафному і вільному ударах).

У разі будь-яких інших порушень цього Правила:

- гравцям, які вчинили їх, виноситься попередження;
- матч поновлюється вільним ударом протилежною командою з місця, де знаходився м'яч у момент зупинки гри (див. Правило 13 – Штрафний та вільний удари). В особливих випадках гра поновлюється згідно з розділом «Трактування Правил гри з футболу та рекомендації для арбітрів» (Правило 5).

3.3.8 Вилучення гравців та запасні гравці

Гравець, який був вилучений до початкового удару, може бути замінений тільки одним із внесених до рапорту арбітра запасних гравців.

Унесений до рапорту арбітра запасний гравець, який був вилучений, або до початкового удару, або після початку гри, не може бути замінений.

Запасний гравець може замінити вилученого гравця та вийти на майданчик після закінчення двох повних хвилин після вилучення за умови, що він отримав дозвіл від хронометриста або третього арбітра (асистентів арбітра) і якщо не був зарахований гол до закінчення двох хвилин, у цьому разі дотримуються такі умови:

– якщо п'ять гравців грають проти чотирьох, і команда з більшою кількістю гравців забиває гол, то команда з чотирма гравцями може бути доповнена п'ятим гравцем;

– якщо обидві команди грають із трьома або чотирма гравцями та забивається гол, то обидві команди залишаються з тією самою кількістю гравців;

– якщо п'ять гравців грають проти трьох або чотири проти трьох і команда з більшим числом гравців забиває гол, то команда з трьома гравцями може бути доповнена тільки одним гравцем;

– якщо команда, яка забиває гол, складається з меншої кількості гравців, то гра продовжується без зміни кількості гравців.

3.4 Правило 4. Екіпірування гравців

3.4.1 Безпека

Гравець не повинен використовувати екіпірування або носити будь-які предмети, що можуть становити небезпеку для самого себе або іншого гравця (це також стосується будь-яких ювелірних виробів).

3.4.2 Основне екіпірування

До комплекту основного, обов'язкового екіпірування гравця входять такі окремі предмети:

– футболка або сорочка, якщо під футболку або сорочку вдягнена ще майка, то її рукава мають бути однакового кольору з рукавами футболки чи сорочки;

- шорти, якщо під шорти одягнені ще труси або рейтузи, то вони мають бути однакового кольору із шортами;
- гетри, якщо стрічка або подібний матеріал накладається зверху, він має бути такого самого кольору, що й частина гетрів, на які його накладають;
- щитки;
- взуття з парусини або з м'якої шкіри або спортивне взуття з підошвою з гуми або подібного матеріалу.

3.4.3 Щитки

Щитки повинні відповідати таким вимогам:

- повністю закриваються гетрами;
- виготовляють із гуми, пластмаси або аналогічного матеріалу;
- забезпечують достатній ступінь захисту.

3.4.4 Колір форми

Дві команди повинні носити екіпірування таких кольорів, що відрізняються одним від іншого, а також від кольору екіпірування арбітрів та їхніх асистентів.

Кожен воротар повинен носити екіпірування такого кольору, який відрізняє його від інших гравців, арбітрів і їхніх асистентів.

3.4.5 Порушення та санкції

У разі будь-якого порушення Правил 3:

- гру не потрібно зупиняти;
- винний гравець, на вимогу арбітрів повинен покинути майданчик для приведення екіпірування до ладу. Він може повернутися після наступного введення м'яча у гру, якщо він до цього часу вже привів екіпірування до ладу;
- будь-який гравець, який покинув майданчик на вимогу арбітрів, щоб привести своє екіпірування до ладу, не повинен повертатися на майданчик без дозволу арбітрів або третього арбітра;
- арбітри, або самі, або третій арбітр перевіряють, що екіпірування гравця приведені до ладу, перш ніж дозволити йому повернутися на майданчик;

– гравцеві, якщо він не був замінений, дозволяється повернутися на майданчик тільки після того, як м'яч вийде з гри, або під контролем третього арбітра, коли м'яч знаходиться у грі;

Гравець, який покинув майданчик на вимогу арбітрів через порушення цього Правила, і не будучи заміненим, повертається на майданчик без дозволу арбітрів або третього арбітра, повинен бути попереджений.

3.4.6 Поновлення гри

Якщо гра зупинена арбітрами для винесення попередження, то матч поновлюється вільним ударом, що виконується гравцем протилежної команди, з місця, де був м'яч у момент зупинки гри (див. Правило 13 – Розташування при штрафному і вільному ударах).

3.5 Правило 5. Арбітри

3.5.1 Рішення арбітрів

Рішення арбітрів за фактами, пов'язаними з грою, зокрема рішення зараховувати гол чи ні, і результат матчу є остаточними.

Арбітри можуть змінити рішення тільки у разі, якщо вони зрозуміють, що воно помилкове, або за своїм розсудом, або за рекомендацією асистента арбітра, але за умови, що вони ще не поновили гру або матч не завершений.

Рішення арбітра превалює над рішенням другого арбітра, якщо вони одночасно фіксують порушення, але існує розбіжність між ними.

У разі необґрунтованого втручання або неналежної поведінки арбітр звільняє другого арбітра або асистента арбітра від виконання цих обов'язків, вживає заходів для їх заміни та подає рапорт до організації, що проводить змагання.

3.5.2 Відповідальність арбітрів

Арбітри (або де це може бути застосовано асистенти арбітрів) не відповідають за таке:

- будь-яку травму, отриману гравцем, офіційною особою команди чи глядачем;
- будь-яке пошкодження майна будь-якого походження;

– будь-який інший збиток, понесений будь-якою особою, клубом, компанією, асоціацією або іншою організацією, що обумовлений або міг бути обумовлений будь-яким рішенням, прийнятим ними відповідно до вимог Правил гри з футзалу або щодо звичайних процедур, необхідних для управління, проведення та контролю матчу.

Такі рішення можуть включати:

– рішення про те, дозволити або не дозволити проведення матчу через стан ігрового майданчика або прилеглого до нього простору або через погодні умови;

– рішення про припинення матчу з будь-якої причини;

– рішення щодо придатності обладнання ігрового майданчика та м'яча, що використовуються під час матчу;

– рішення зупиняти або не зупиняти матч зумовлене втручанням глядачів або при будь-яких проблемах на трибуні для глядачів;

– рішення зупиняти або не зупиняти гру, щоб дозволити травмованому гравцю залишити ігровий майданчик для надання медичної допомоги;

– рішення про вимогу до травмованого гравця залишити ігровий майданчик для надання медичної допомоги;

– рішення дозволити або не дозволити гравцеві носити деякі предмети одягу або екіпірування;

– рішення (там, де вони мають повноваження) про те, щоб дозволити або не дозволити будь-яким особам (зокрема офіційним особам команди або стадіону, представникам служби безпеки, фотографів чи іншим представникам засобів масової інформації) перебувати у безпосередній близькості від ігрового майданчика;

– будь-яке рішення, яке вони можуть прийняти відповідно до Правил гри у межах своїх обов'язків згідно з положеннями ФІФА, конфедерацій, національних асоціацій або регламентом змагань, за яким проводиться матч.

3.5.3 Резервний асистент арбітра

На турнірах або змаганнях, в яких призначений резервний асистент арбітра, його права та обов'язки повинні здійснюватися відповідно до принципів, що містяться у цьому виданні.

Другий арбітр є обов'язковим у міжнародних матчах.

3.6 Правило 6. Асистенти арбітрів

3.6.1 Повноваження асистентів арбітрів

На матч можуть бути призначені два асистенти арбітрів (третій арбітр та хронометрист), які повинні виконувати свої обов'язки відповідно до Правил гри. Вони розташовуються за межами ігрового майданчика, на рівні середньої лінії та на тій самій стороні, де знаходяться зони заміні.

Хронометрист залишається сидіти за столом хронометриста, тоді як третій арбітр може виконувати свої обов'язки, сидячи або стоячи.

Хронометрист і третій арбітр повинні мати спеціальний хронометр та необхідне обладнання для показу та обліку накопичених акумулятивних порушень, яке надається асоціацією або клубом, під чією юрисдикцією проводиться матч, їм надається стіл хронометриста з тим, щоб вони правильно виконували свої обов'язки.

3.6.2 Права та обов'язки

Третій арбітр виконує такі обов'язки:

- допомагає арбітрам і хронометристу;
- веде облік гравців, які беруть участь у матчі;
- контролює заміну м'ячів на прохання арбітрів;
- перевіряє екіпірування запасних гравців до їхнього виходу на ігровий майданчик;
- записує номери гравців, які забили голи;
- інформує хронометриста, коли офіційна особа команди попросить тайм-аут (див. Правило 7 – Тривалість матчу);
- показує обов'язковим жестом тайм-аут після того, як пролунає звуковий сигнал, поданий хронометристом, щоб проінформувати арбітрів і команди про те, що тайм-аут надано;
- веде облік наданих тайм-аутів;
- веде облік набраних акумулятивних порушень кожною командою зафіксованих арбітрами в кожному таймі матчу;
- показує обов'язковим жестом, що одна з команд зробила п'ять накопичених порушень у поточному таймі
- ставить на стіл хронометриста видимий знак, який показує, що команда здійснила п'ять накопичених фолів у поточному таймі гри;

- записує прізвища та номери всіх попереджених або вилучених гравців;
- перед початком кожного тайму гри вручає офіційним особам граючих команд картки для надання тайм-аутів, і забирає їх наприкінці кожного тайму, якщо вони не були використані;
- вручає картки офіційним особам кожної команди, які показують, коли запасний гравець може вийти на ігровий майданчик, щоб замінити гравця, який був вилучений.

3.6.3 Асистенти арбітрів

Асистент арбітрів під час проведення змагань виконує такі обов'язки:

- спільно з арбітрами контролює вихід гравця, який залишив майданчик для приведення до ладу свого екіпірування;
- спільно з арбітрами контролює вихід гравця, який залишив майданчик через травму будь-якого походження;
- сигналізує арбітрам, коли була допущена очевидна помилка при винесенні попередження або вилучення гравця за агресивні дії була, що бели скоєні поза межами їхнього зору. У кожному разі, тільки арбітри приймають рішення з усіх фактів, пов'язаних із грою;
- контролює поведінку осіб, які знаходяться у технічних площах, якщо такі є, і на лавках запасних, а також інформує арбітрів про будь-яку неналежну поведінку;
- веде запис зупинок у грі через стороннє втручання та їхні причини;
- надає будь-яку іншу інформацію, що стосується гри;
- розташовується на майданчику як описано в розділі 3.9 «Розташування, коли м'яч у грі» у випадках, коли від нього вимагається діяти таким чином;
- замінює другого арбітра у разі, якщо арбітр або другий арбітр отримують травму або будуть нездорові.

Хронометрист під час проведення гри виконує такі обов'язки:

- забезпечує, щоб тривалість матчу відповідала вимогам Правила 7;
- включає хронометр після правильно виконаного початкового удару;
- зупиняє хронометр, коли м'яч вийде з гри;
- відновлює хронометраж гри після правильно виконаного удару з бокової лінії, вкидання від воріт, кутового або початкового удару, штрафного або вільного ударів, 6-метрового або 10-метрового ударів або спірного м'яча;
- відображає на демонстраційному табло, якщо таке є, голи, накопичені порушення та тайми матчу;

- надає тайм-аут за проханням команди свистком або акустичним сигналом, що відрізняється від тих, які використовують арбітри після того, як йому повідомить третій арбітр;
- тривалість часу тайм-ауту – одна хвилина;
- сигналізує про закінчення однохвилинного тайм-ауту свистком або акустичним сигналом, що відрізняється від тих, які використовують арбітри;
- сигналізує про п'ять накопичених командою порушень свистком або акустичним сигналом, що відрізняється від тих, які використовують арбітри, після того, як його проінформує третій арбітр;
- час вилучення гравця складає дві хвилини;
- сигналізує про закінчення першої половини, закінчення матчу, або про закінчення таймів додаткового часу, якщо такі є, свистком або акустичним сигналом, що відрізняється від тих, які використовують арбітри;
- розташовується на майданчику, як описано в розділі 3.9 «Розташування, коли м'яч у грі», у випадках, коли від нього вимагається діяти в такий спосіб;
- виконує обов'язки третього арбітра у разі його відсутності;
- надає будь-яку іншу інформацію, яка стосується гри.

3.6.4 Міжнародні матчі

У міжнародних матчах наявність третього арбітра та хронометриста є обов'язковою.

У міжнародних матчах використовуваний хронометр повинен включати в себе всі необхідні функції (точний хронометраж, пристрій для показу часу двоххвилинного вилучення чотирьох гравців одночасно та контролю накопичених порушень кожної команди протягом кожного тайму матчу).

3.7 Правило 7. Тривалість матчу

3.7.1 Тайми гри

Матч триває два рівних тайми по 20 хвилин, якщо інше взаємно не обумовлено між арбітром і двома командами. Будь-яка домовленість про зміну тривалості таймів повинна бути зроблена до початку матчу та підкорятися вимогам Регламенту змагань.

3.7.2 Закінчення таймів гри

Хронометрист сигналізує про закінчення кожного тайму акустичним сигналом або свистком. Почувши свисток або акустичний сигнал хронометриста, один із арбітрів сповіщає про закінчення тайму або матчу своїм свистком, дотримуючись такого:

– якщо має бути виконаний або повторений удар з 10-метрової відмітки або штрафний удар, починаючи з шостого накопиченого порушення, то тайм, про який йде мова, продовжується, поки удар не буде виконаний;

– якщо має бути виконаний або повторений 6-метровий удар, то тайм, про який йде мова, продовжується, поки удар не буде виконаний.

Якщо м'яч спрямований до одних із воріт, то арбітри повинні дочекатися закінчення удару, перш ніж може прозвучати свисток або акустичний сигнал хронометриста. Тайм закінчено, коли:

– м'яч рухається безпосередньо у ворота та забивається гол;

– м'яч залишає межі ігрового майданчика;

– м'яч торкається воротаря або будь-якого іншого гравця команди, яка захищається, стійок воріт, поперечини або майданчика та перетинає лінію воріт і зараховується гол;

– воротар або будь-який інший гравець команди, яка захищається, торкається м'яча або він відскакує від стійок або поперечини та не пересікає лінію воріт;

– м'яч торкається будь-якого гравця команди, яка володіє м'ячем, крім випадків, коли призначений вільний удар і м'яч спрямований у ворота після торкання другого гравця

– не було скоєно порушення, яке карається штрафним, вільним, 6-метровим ударами та не потрібно їхнього повторення.

Якщо однією з команд було вчинено порушення, що карається штрафним ударом, починаючи з шостого накопиченого порушення або 6-метровим ударом, то тайм закінчено, коли:

– м'яч не спрямований безпосередньо у ворота;

– м'яч спрямований безпосередньо у ворота та забивається гол;

– м'яч залишає межі майданчика;

– м'яч торкається однієї або обох стійок воріт, поперечини, воротаря або будь-якого іншого гравця команди, яка захищається, та проходить у ворота;

– м'яч торкається однієї або обох стійок воріт, воротаря або будь-якого іншого гравця команди, яка захищається, та не проходить у ворота;

– не було скоєно іншого порушення, що карається штрафним, вільним або 6-метровим ударами.

Якщо однією з команд було вчинено порушення, яке карається штрафним ударом до шостого накопиченого порушення, то тайм вважається закінченим, коли:

- м'яч не спрямований безпосередньо у ворота;
- м'яч спрямований безпосередньо у ворота та забивається гол;
- м'яч залишає межі ігрового майданчика;
- м'яч торкається однієї або обох стійок воріт, поперечини, воротаря або будь-якого іншого гравця команди, яка захищається, та проходить у ворота;
- м'яч торкається однієї або обох стійок воріт, поперечини, воротаря або будь-якого іншого гравця команди, яка захищається, та не проходить у ворота;
- м'яч торкається гравця команди, яка виконує удар;
- не було скоєно інше порушення, що карається штрафним, вільним або 6-метровим ударами.

Якщо однією з команд було вчинено порушення, що карається вільним ударом, то тайм закінчено, коли:

- м'яч спрямований безпосередньо в ворота та під час польоту не торкається будь-кого з гравців або торкається однієї або обох стійок воріт або поперечини та проходить у ворота. У цьому разі гол не зараховується;
- м'яч залишає межі майданчика;
- м'яч торкається однієї або обох стійок воріт або поперечини після торкання воротаря або будь-якого іншого гравця команди, яка захищається, або атакуючої команди та проходить у ворота;
- м'яч торкається однієї або обох стійок воріт або поперечини після торкання воротаря або будь-якого іншого гравця команди, яка захищається, або атакуючої команди та не проходить у ворота;
- не було скоєно інше порушення, яке карається штрафним, вільним або 6-метровим ударами.

3.7.3 Тайм-аут

Команди мають право на 1-хвилинну перерву (тайм-аут) у кожному таймі.

Під час тайм-ауту повинні дотримуватися такі умови:

- офіційні особи команди мають право попросити у третього арбітра або хронометриста (якщо третій арбітр відсутній) 1-хвилинну перерву (тайм-аут), використовуючи надану картку;

– хронометрист надає тайм-аут, коли м'яч вийшов із гри або вона зупинена та команда, яка попросила тайм-аут, має право на його отримання, використовуючи свисток або акустичний сигнал, що відрізняється від тих, що використовують арбітри;

– під час тайм-ауту гравці можуть залишатися на або за межами майданчика. Для того щоб попити, гравці повинні покинути майданчик;

– під час тайм-ауту запасні гравці повинні залишатися за межами ігрового майданчика;

– під час тайм-ауту офіційним особам команди не дозволяється давати інструкції на майданчику;

– заміни можуть бути зроблені тільки після того, як прозвучав акустичний сигнал або свисток, що сигналізує про закінчення тайм-ауту;

– команда, яка не попросила тайм-аут у першому таймі, має право тільки на один тайм-аут у другому;

– якщо немає ні третього арбітра, ні хронометриста, офіційна особа команди може попросити тайм-аут у арбітрів;

– тайм-аути не надаються під час додаткового часу, якщо він призначений.

3.7.4 Перерва між таймами

Гравці мають право на перерву між таймами.

Перерва між таймами не повинна перевищувати 15 хв.

Тривалість перерви між таймами повинна бути вказана в Регламенті змагань.

Тривалість перерви між таймами може бути змінена тільки за згодою арбітра.

3.7.5 Недограний матч

Недограний матч переграється, якщо регламентом змагань не передбачено інше.

3.8 Правило 8. Початок та поновлення гри

3.8.1 Передматчеві процедури

На початку гри команди обирають ворота шляхом жеребкування: підкидається монета та команда, що виграла жереб, обирає ворота, які вона буде атакувати у першій половині матчу.

Інша команда повинна виконувати початковий удар.

Команда, яка виграла жеребкування, виконує початковий удар у другій половині матчу.

У другому таймі команди міняються сторонами ігрового майданчика та атакують протилежні ворота.

3.8.2 Початковий удар

Початковий удар – це спосіб початку або поновлення гри, що виконується:

- на початку матчу;
 - після забитого м'яча;
 - на початку другої половини матчу;
 - на початку кожного тайму додаткового часу, якщо він призначений;
- Гол не може бути зарахований безпосередньо з початкового удару.

Під час виконання початкового удару необхідно, щоб:

- усі гравці знаходилися на своїх половинах ігрового майданчика;
- суперники команди, яка виконує початковий удар, знаходилися не ближче 3 м від м'яча, поки він не ввійде у гру;
- м'яч було встановлено нерухомо на центральній позначці;
- арбітр надав дав сигнал.

М'яч знаходиться у грі після того, як по ньому нанесений удар, і він рухається вперед. Після забитого м'яча та за умови, що тайм не закінчився, початковий удар виконує протилежна команда.

3.8.3 Порушення та санкції

У разі, коли м'яч знаходиться у грі та гравець, який виконує початковий удар, торкається його повторно (не руками), перш ніж інший гравець торкнеться м'яча, вільний удар виконується протилежною командою з місця, де

знаходився м'яч у момент порушення (див. Правило 13 «Розташування при штрафному та вільному ударах»).

У тому разі, коли м'яч знаходиться у грі та гравець, який виконує початковий удар, навмисне зіграє в м'яч рукою перш, ніж інший гравець торкнеться м'яча, штрафний удар виконується протилежною командою з місця, де знаходився м'яч у момент порушення (див. Правило 13 «Розташування при штрафному і вільному ударах»), а його команда карається накопиченим фолом.

У разі будь-якого іншого порушення процедури виконання початкового удару початковий удар повторюється, і принцип переваги не може бути застосований.

3.8.4 Спірний м'яч

У разі, коли м'яч знаходиться у грі, а арбітрам тимчасово знадобилося зупинити гру за будь-якої причини, що не прописана у інших розділах Правил гри, то матч поновлюється «спірним м'ячем». Матч також поновлюється спірним м'ячем, коли це передбачено Правилами гри.

Арбітр або другий арбітр кидає м'яч у тому місці, де він перебував у момент зупинки гри, якщо гра не була зупинена у штрафній площі, у цьому разі один з арбітрів вкидає м'яч на лінії штрафної площі в місці, найближчому до місця, де знаходився м'яч у момент зупинки гри.

Гру поновлено, коли м'яч торкнеться поверхні ігрового майданчика. Якщо м'яч покине майданчик після контакту з її поверхнею, і ніхто з гравців не торкнеться його після того, як він увійшов у гру, то спірний м'яч вкидається в тому самому місці, де його було кинуте в перший раз (рис. 3.7).

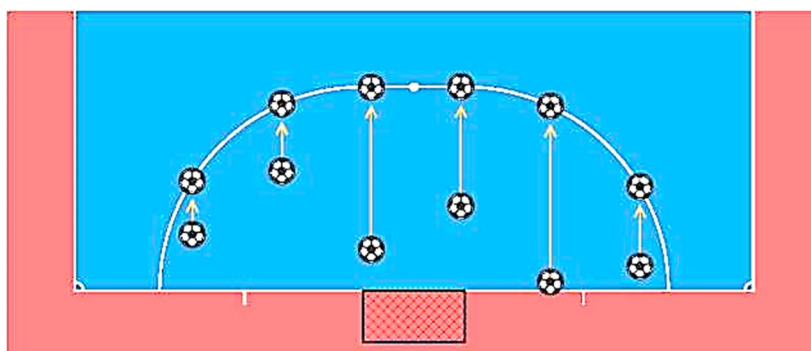

Рисунок 3.7 – Введення спірного м'яча

М'яч вкидається повторно з того самого місця, де він був вкинтий у перший раз, якщо:

- його торкнеться гравець перш, ніж він торкнеться ігрового майданчика;
- м'яч залишає ігровий майданчик після того, як він торкнувся поверхні майданчика й при цьому гравець не торкнувся його;
- відбувається будь-яке порушення перш, ніж м'яч торкнеться поверхні майданчика;
- гравець, після того як м'яч торкнеться майданчика, направляє м'яч безпосередньо у одні із воріт;
- м'яч безпосередньо проходить у ворота суперника, то призначається вкидання від воріт;
- м'яч безпосередньо проходить у власні ворота, то призначається кутовий удар;
- гравець, після того як м'яч торкнеться поверхні майданчика, робить декілька дотиків у напрямку будь-яких воріт;
- м'яч безпосередньо проходить у ворота, то зараховується взяття воріт.

3.9 Правило 9. М'яч у грі та не у грі

М'яч не у грі, у таких випадках:

- він повністю перетнув лінію воріт або бокову лінію по поверхні або по повітрі;
- гра була зупинена арбітрами;
- він вдариться у стелю.

М'яч знаходиться у грі у всіх інших випадках, зокрема, якщо:

- він відскакує від стійки або поперечини воріт і залишається на майданчику;
- він відскакує від арбітрів, коли вони знаходяться на майданчику.

У критому ігровому майданчику мінімальна висота стель становить 4 м і передбачається регламентом змагань.

Якщо м'яч потрапляє у стелю, коли він у грі, то матч поновлюється ударом з бокової лінії суперником команди, гравець якої останнім торкнувся м'яча. Удар з бокової лінії виконується з місця на боковій лінії, найближчого до місця на майданчику, над яким м'яч потрапив у стелю (див. Правило 15 «Розташування при ударі з бокової лінії»).

3.10 Правило 10. Метод визначення зарахування голу

3.10.1 Зарахування голу

Гол зараховується, коли м'яч повністю перетинає лінію воріт між стійками та під поперечиною та за умови, що команда, яка забила гол, перед цим не порушила Правил гри.

Гол не зараховується, якщо воротар атакуючої команди зі своєї штрафної площі навмисне кинув або вдарив м'яч рукою, та є останнім, який торкнувся або що зіграв у м'яч. Матч поновлюється вкиданням від воріт протилежною командою.

Якщо після забитого гола арбітри зрозуміють перш, ніж гра буде поновлена, що команда, яка забила гол, грає з зайвим гравцем або неправильно виконала заміну, то вони не повинні зараховувати гол, а повинні відновити гру вільним ударом, що виконується суперником порушника з будь-якої точки усередині штрафної площі. Якщо початковий удар був уже виконаний, вони вживають заходів щодо гравця, який порушив правила, передбачені Правилом 3, але гол зараховується. Арбітри повідомляють про те, що трапилося в організацію, яка відповідальна за проведення змагання. Якщо м'яч забито протилежною командою, то він зараховується.

3.10.2 Перемога команди

Команда, яка забила більшу кількість голів протягом матчу, вважається переможцем. Якщо обидві команди забили рівну кількість голів, або не забили жодного, то матч завершується внічию.

Якщо регламентом змагань потрібно, щоб була визначена команда переможець за підсумками матчів удома та у гостях, то тільки такі процедури дозволяються для визначення команди, яка перемогла:

- правило голів забитих у гостях;
- додатковий час;
- удари з 6-метрової позначки.

Ці процедури описані у розділі цих правил «Процедури визначення переможця в матчах удома й у гостях».

3.11 Правило 11. Положення «поза грою»

У футзалі положення «поза грою» немає.

3.12 Правило 12. Порушення та неналежна поведінка

Порушення та неналежна поведінка є порушеннями Правил гри, що належать покаранню.

3.12.1 Порушення правил гри

Порушення правил гри караються штрафним ударом, 6-ти метровим або вільним ударом:

Порушення, що караються штрафним ударом.

Штрафний удар виконується командою суперників, якщо гравець скоїть будь-яке з таких семи порушень, що сталися, на думку арбітра, у недбалій, нерозсудливій манері або з використанням надмірної сили:

- ударить або спробує вдарити суперника ногою;
- підставить або спробує підставити супернику підніжку;
- стрибне на суперника;
- небезпечно нападе на суперника;
- вдарить або спробує вдарити суперника рукою;
- штовхне суперника;
- при відборі м'яча зіб'є суперника.

Штрафний удар також виконується командою суперників, якщо гравець скоїть будь-яке з таких трьох порушень:

- затримає суперника;
- плюне у суперника;
- навмисне зіграє в м'яч рукою (це не стосується воротаря у межах своєї штрафної площі).

Штрафний удар виконується з місця, де було скоєно порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударах»).

Зазначені вище порушення накопичуються (акумлюються).

Порушення, що караються 6-ти метровими ударами.

6-метровий удар призначається, якщо будь-яке із зазначених вище десяти порушень гравець скоїть у межах своєї штрафної площі незалежно від місця розташування м'яча, за умови, що він знаходиться у грі.

Порушення, що караються вільними ударами.

Вільний удар виконується командою суперників, якщо воротар скоїть одне з таких чотирьох порушень:

– контролює м'яч руками або ногами на своїй половині ігрового майданчика більше чотирьох секунд;

– повторно торкається м'яча на своїй половині ігрового майданчика після того, як він був навмисне відіграний партнером по команді, перш ніж суперник зіграв або торкнувся м'яча;

– торкнеться м'яча руками у своїй штрафній площі після того, як він був навмисне відіграний партнером по команді;

– торкнеться м'яча руками у своїй штрафній площі після того, як він отримає його безпосередньо після удару м'яча бокової лінії від партнера по команді.

Вільний удар також виконується командою суперників, якщо, на думку арбітра, гравець:

– зіграє у небезпечній манері у безпосередній близькості від суперника;

– перешкоджає просуванню суперника;

– заважає воротареві ввести м'яч руками у гру;

– скоїть проти партнера по команді одне з дев'яти порушень, що караються штрафним ударом;

– скоїть будь-яке інше порушення, що не згадане у Правилі 12 або у будь-якому іншому Правилі, за яке гра зупиняється для винесення попередження або вилучення гравця.

Вільний удар виконується з місця, де було скоєно порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному або вільному ударах»).

3.12.2 Неналежна поведінка

Неналежна поведінка карається попередженням або вилученням.

3.12.3 Дисциплінарні покарання

Жовта картка використовується для того, щоб продемонструвати гравцю або запасному гравцю, що його було попереджено.

Червона картка використовується для того, щоб продемонструвати гравцю або запасному гравцю, що його було вилучено.

Тільки до гравців або запасних гравців можуть бути застосовані червоні або жовті картки. Відповідні картки демонструються тільки на ігровому майданчику з моменту, коли матч розпочався. В інших випадках арбітри інформують гравців й офіційних осіб команди про застосування дисциплінарних санкцій, в усній формі.

Арбітри мають право застосовувати дисциплінарні покарання з моменту, коли вони входять у приміщення, де знаходиться майданчик до початку матчу й поки вони не залишать його.

Гравець, який здійснить порушення, що карається попередженням або вилученням, на ігровому майданчику або за його межами та спрямоване проти суперника, партнера по команді, арбітрів або інших осіб карається відповідно з характером учиненого порушення:

Порушення, які караються попередженням.

Гравець отримує попередження, якщо він скоїть одне з таких семи порушень:

- демонструє неспортивну поведінку;
- демонструє незгоду словом або дією з рішеннями арбітрів;
- систематично порушує Правила гри зтягує поновлення гри;
- не дотримується необхідної відстані, коли гра поновлюється кутовим, штрафним або вільними ударами або ударом з бокової лінії (гравцями команди, яка захищається);
- виходить або повертається на майданчик без дозволу арбітрів або порушує процедуру заміни;
- навмисно залишає майданчик без дозволу арбітрів.

Запасний гравець попереджається, якщо він скоїть одне з таких чотирьох порушень:

- демонструє неспортивну поведінку;
- демонструє незгоду словом або дією з рішеннями арбітрів;
- зтягує поновлення гри;
- виходить на ігровий майданчик, порушуючи процедуру заміни;

Порушення, які караються вилученням.

Гравець або запасний гравець вилучається, якщо він скоїть одне з наступних семи порушень:

- серйозне порушення Правил гри;
- агресивну поведінку;
- плює в суперника або будь-яку іншу особу;

– позбавить команду суперника голу або явної гольової можливості, навмисно зігравши руками (це не стосується воротаря у межах свого штрафного майданчика);

– позбавити суперника, який рухається у напрямі до його воріт, явної гольової можливості скоївши порушення, що карається штрафним або вільним ударами або 6-метровим ударом;

– використовує образливі, нецензурні висловлювання або жести;

– отримає друге попередження в одному й тому самому матчі.

Запасний гравець вилучається, якщо він позбавить команду суперника голу або явної гольової можливості.

Гравець або запасний гравець, який був вилучений, повинен залишити простір, прилеглий до ігрового майданчику та технічної площі.

3.13 Правило 13. Штрафний та вільний удари

3.13.1 Штрафний удар

Жест. Один із арбітрів, який призначає штрафний удар, тримає одну руку горизонтально та вказує рукою напрям виконання удару. Арбітр, другою рукою вказує місце на ігровому майданчику, і, отже, дає зрозуміти третьому арбітру та хронометристу, що це порушення є накопиченим порушенням.

М'яч вважається забитим у ворота, якщо:

– зі штрафного удару м'яч безпосередньо забитий у ворота суперника, то гол зараховується;

– зі штрафного удару м'яч безпосередньо забитий у ворота власної команди, тоді призначається кутовий удар, що виконується командою суперників.

Накопичені порушення (фоли) – це всі порушення, що караються штрафним ударом або 6-метровим ударом і вказані у Правилі 12, скоєні командами в кожному таймі, що вносяться до Рапорту арбітра.

Арбітри можуть дозволити продовження гри із застосуванням принципу переваги, якщо команда не скоїла п'ять накопичених порушень і команда суперників не позбавляється явної гольової можливості.

Якщо арбітри застосували принцип переваги, то вони використовують обов'язкові жести, щоб продемонструвати накопичене порушення хронометристу та третьому арбітру, як тільки м'яч вийде з гри.

У разі призначення додаткового часу, накопичені порушення другого тайму продовжують накопичуватися у додатковий час.

Штрафний удар, починаючи з шостого накопиченого порушення у кожної команди:

– гравець, який виконує штрафний удар, б'є по м'ячу з метою забити гол і не може зробити передачу партнерові по команді;

– після того як штрафний удар був виконаний, інші гравці не можуть торкатися м'яча доти, доки його не торкнеться воротар команди, яка захищається або він відскочить від однієї зі стійок або поперечини воріт, або покине ігровий майданчик;

– якщо гравець здійснив шосте командне накопичене порушення на половині майданчика команди суперника або на своїй половині у межах, обмежених середньою лінією та уявною лінією, що проходить через 10-метрову позначку та паралельно до середньої лінії, тоді штрафний удар виконується з 10-метрової позначки;

– якщо гравець скоїв шосте накопичене порушення на своїй половині ігрового майданчика між уявною лінією, що проходить через 10-метрову позначку, і лінією воріт, але за межами штрафної площі, тоді команда, яка атакує приймає рішення щодо виконання удару з 10-метрової позначки або з місця, де відбулося порушення;

– починаючи з шостого накопиченого порушення, додається час для виконання штрафного удару наприкінці кожного тайму матчу або наприкінці кожного тайму додаткового часу.

3.13.2 Вільний удар

Жест. Арбітри, які призначають вільний удар, піднімають руку над головою. Вони тримають руку у такому положенні доти, доки удар не буде виконано та м'яч не торкнеться іншого гравця або не вийде з гри.

М'яч забитий у ворота. Гол може бути зарахований тільки в тому разі, якщо м'яча торкнеться будь-який гравець перед тим, як він буде забитий у ворота:

– якщо з вільного удару м'яч безпосередньо забитий у ворота суперника, то виконується вкидання м'яча від воріт;

– якщо з вільного удару м'яч безпосередньо проходить у ворота власної команди, то призначається кутовий удар, що виконується командою суперників.

Процедура, під час виконання штрафних та вільних ударів, – м'яч повинен нерухомо лежати на ігровому майданчику.

3.13.3 Розташування при штрафному та вільному ударах

Штрафний і вільний удар за межами штрафної площі.

Усі суперники мають бути не ближче 5 м від м'яча, поки він не буде введений у гру.

М'яч вважається у грі, коли по ньому нанесений удар і він рухається.

Штрафний і вільний удари виконуються з місця, де відбулося порушення, або з місця, де знаходився м'яч, коли відбулося порушення (відповідно до порушення) або з 10-метрової позначки.

Штрафний і вільний удар із меж штрафної площі, який виконується командою, яка захищається.

Усі суперники повинні бути не ближче ніж 5 м до м'яча, поки він не буде введений у гру.

Усі суперники повинні залишатися за межами штрафної площі, поки м'яч не буде введений у гру.

М'яч вважається у грі, коли безпосередньо після удару він вийде за межі штрафної площі.

Штрафний і вільний удари, призначені у штрафній площі, можуть бути виконані з будь-якого місця всередині цієї площі (рис. 3.8).

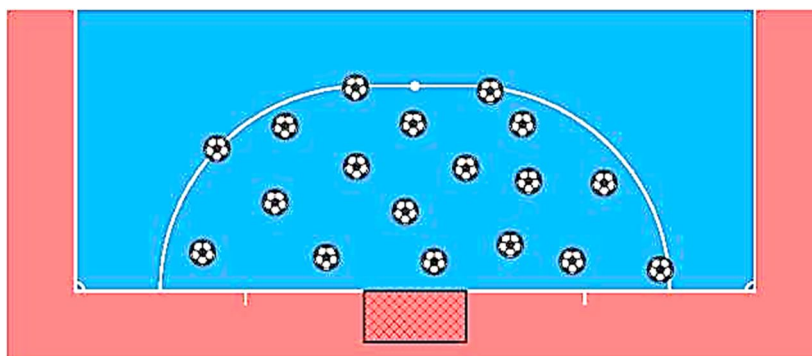

Рисунок 3.8 – Штрафний і вільний удар із меж штрафної площі

Штрафний удар, починаючи з шостого накопиченого порушення в кожному таймі:

- гравці команди, яка захищається, не можуть встановлювати стінку;
- гравець, який виконує удар, визначається в належний спосіб;

– воротар розташовується у своїй штрафній площі на відстані не ближче 5 м від м'яча;

– гравці розташовуються на ігровому майданчику, за винятком футзаліста, який виконує удар, за власним побажанням;

– гравці, за винятком футзаліста, який виконує удар, і воротаря команди, яка захищається, розташовуються позаду уявної лінії, що проходить на одному рівні з м'ячем паралельно лінії воріт і за межами штрафної площі на відстані не менше 5 м від м'яча. Вони не можуть заважати гравцеві, який виконує штрафний удар. Жоден гравець, за винятком футзаліста, який виконує удар, не може перетинати цю уявну лінію, поки м'яч не буде введений у гру.

Вільний удар, який виконується командою, що атакує в чужій штрафній площі.

Усі суперники мають бути не ближче 5 м від м'яча, поки він не буде введений у гру.

М'яч вважається у грі, коли по ньому нанесений удар і він рухається.

Вільний удар, призначений у штрафній площі, виконується з лінії штрафної площі у точці, найближчій до місця, де відбулося порушення (рис. 3.9).

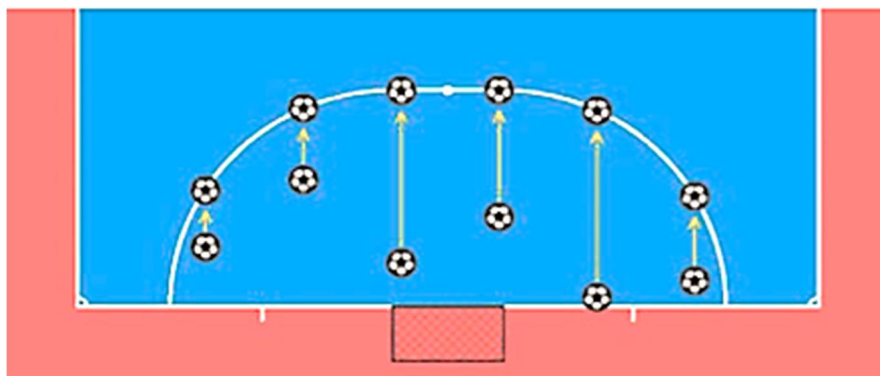

Рисунок 3.9 – Вільний удар, призначений у штрафній площі

Порушення та санкції. Якщо під час виконання штрафного або вільного удару суперник перебуває до м'яча ближче необхідної відстані, удар повторюється, а гравець, який скоїв порушення правил, попереджається, якщо не може бути застосований принцип переваги або не здійснюється інше порушення, за яке призначається 6-метровий удар. Якщо порушення карається штрафним або вільним ударом, то арбітри вирішують, чи потрібно карати за первинне порушення або за порушення, вчинене після. Якщо наступне порушення карається 6-метровим або штрафним ударом, то накопичене порушення зараховується команді, яка скоїла порушення.

Якщо під час виконання штрафного або вільного удару командою, яка захищається зі своєї штрафної площі м'яч після удару не залишив штрафну площу, удар повторюється.

Якщо команда виконує штрафний або вільний удар більше чотирьох секунд, арбітри призначають вільний удар, що виконується командою суперників із місця, де гра повинна була бути поновлена (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударі»).

Починаючи з шостого накопиченого порушення, якщо гравець, який виконує удар, не робить це з наміром забити гол, арбітри призначають вільний удар, що виконується протилежною командою з місця, де гра повинна була бути поновлена.

Починаючи з шостого накопиченого порушення, якщо штрафний удар виконується партнером гравця, який був належно визначений, арбітри зупиняють гру, попереджають його за неспортивну поведінку та поновлюють матч вільним ударом, що виконується командою, яка захищається з місця, де він ударив по м'ячу.

Штрафний та вільний удар, який виконується гравцем, але не воротарем.

Якщо після введення м'яча у гру гравець, який виконував удар, повторно торкається м'яча (не руками), перш ніж м'яч торкнеться іншого гравця, то вільний удар виконується командою суперників з місця, де відбулося порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударі»).

Якщо після введення м'яча у гру гравець, який виконував удар, навмисне торкнеться м'яча рукою перш, ніж м'яч торкнеться інший гравець, то:

– штрафний удар виконується командою суперників з місця, де відбулося порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударі») та його команді зараховується накопичене порушення;

– призначається 6-метровий удар, якщо порушення було скоєно у штрафній площі гравця, який виконував удар, і його команді зараховується накопичене порушення.

Штрафний та вільний удар, який виконується воротарем.

Якщо після введення м'яча у гру воротар повторно торкнеться м'яча (не руками), перш ніж м'яч торкнеться інший гравець, то вільний удар виконується командою суперників із місця, де відбулося порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударі»).

Якщо після введення м'яча у гру воротар навмисно торкнеться м'яча руками, перш ніж м'яча торкнеться інший гравець, то:

– штрафний удар виконується командою суперників із місця, де відбулося порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному і вільному ударі»), якщо воно скоєно за межами штрафної площі воротаря, а також його команді зараховується накопичене порушення;

– вільний удар виконується командою суперників із лінії штрафної площі з точки, найближчої до місця, де відбулося порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударі»), якщо воно скоєно у межах штрафної площі воротаря.

Якщо арбітри дають сигнал на виконання штрафного удару, починаючи з шостого накопиченого порушення, і до того, як м'яч увійде в гру, то гравець команди, яка виконує удар, порушить Правила гри, за винятком футзаліста, який виконує удар більше чотирьох секунд:

– арбітри дозволяють виконати удар;

– якщо м'яч забитий у ворота, удар повторюється;

– якщо м'яч не забитий у ворота, арбітри зупиняють гру та поновлюють матч вільним ударом, що виконується командою, яка захищається, з місця, де відбулося порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударі»).

Якщо гравець команди, яка захищається порушить Правила гри, то:

– арбітри дозволяють виконати удар;

– якщо м'яч забитий у ворота, гол зараховується;

– якщо м'яч не забитий у ворота, удар повторюється.

Якщо один або більше гравців команди, яка захищається, й один або більше гравців команди, яка атакує порушують Правила гри, то удар повторюється.

Починаючи з шостого накопиченого порушення, якщо після того, як штрафний удар був виконаний, гравець, який виконує удар, не направляє м'яч уперед із метою забити гол, то арбітри зупиняють гру та поновлюють матч вільним ударом, що виконується командою, яка захищається, з місця, де відбулося порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударі»).

Якщо гравець, який виконує удар, повторно торкнеться м'яча (не руками), перш ніж м'яча торкнеться інший гравець, то вільний удар виконується командою суперників із місця, де відбулося порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударі»).

Якщо інший гравець команди, яка виконує удар, торкається м'яча (не руками), перш ніж м'яча торкнеться воротар команди, яка захищається, або м'яч відскочить від однієї зі стійок або поперечини воріт або залишить майданчик, то вільний удар виконується командою суперників з місця, де відбулося порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударі»).

Якщо гравець навмисно грає в м'яч рукою:

– штрафний удар виконується командою суперників з місця, де відбулося порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному і вільному ударі»), а його команді зараховується накопичене порушення;

– призначається 6-метровий удар, якщо порушення було скоєно гравцем команди, яка захищається у своїй штрафній площі, за винятком воротаря команди, яка захищається (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному і вільному ударі»), а його команді зараховується накопичене порушення.

Якщо м'яча торкається стороння особа або сторонній предмет, коли м'яч рухається вперед, то удар повторюється. Якщо м'яч відскакує на ігровий майданчик від воротаря, стійки або поперечини воріт, а потім торкається сторонньої особи або стороннього предмета, то:

– арбітри зупиняють гру;

– гра поновлюється спірним м'ячем із місця, де він торкнувся сторонньої особи або стороннього предмета, за винятком, коли м'яч торкається сторонньої особи або стороннього предмета у штрафній площі, у цьому випадку один з арбітрів вкидає спірний м'яч на лінії штрафної площі у точці, найближчій до місця, де м'яч розташовувався в момент зупинки гри.

Якщо м'яч лопається або стає непридатним, коли він знаходиться у грі та не торкнувся попередньо стійок, поперечини воріт або іншого гравця, то удар повторюється

3.14 Правило 14. Шестиметровий удар

Шестиметровий удар призначається у ворота команди, яка скоїть у своїй штрафній площі будь-яке порушення.

М'яч забитий безпосередньо з 6-метрового удару може бути зарахований.

Розташування м'яча та гравців.

М'яч повинен бути встановлений на 6-метровій позначці.

Гравець, який виконує удар, має бути визначений у відповідний спосіб.

Воротар команди, яка захищається, повинен розташовуватися на лінії воріт між стійками, обличчям до гравця, який виконує удар, доти, доки по м'ячу не буде завдано удар.

Гравці, крім виконуючого удар, повинні розташовуватися:

- на ігровому майданчику;
- за межами штрафної площі;
- позаду 6-метрової позначки;
- не ближче 5 м від 6-метрової позначки;

Процедура виконання 6-метрового удару.

Після того як гравці розташувалися відповідно до цього Правила, один із арбітрів дає сигнал на виконання 6-метрового удару. Гравець, який виконує 6-метровий удар, повинен ударом ноги направити м'яч уперед. М'яч знаходиться у грі, коли по ньому нанесений удар і він рухається вперед.

У разі, коли виконується 6-метровий удар в основний час або продовжується час першої половини або всього матчу, або наприкінці додаткового часу (якщо такий є) щоб дати можливість виконати або повторити 6-метровий удар, то гол зараховується, якщо перш ніж пройти у ворота між стійками та під поперечиною, м'яч торкнеться однієї або обох стійок і/або поперечини та/або воротаря.

Арбітри вирішують, коли 6-метровий удар завершений.

Порушення та санкції.

Якщо гравець, який виконує 6-метровий удар, не направляє м'яч вперед, арбітри зупиняють гру та матч поновлюється вільним ударом, що виконується з 6-метрової позначки командою, яка захищається (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударі»).

Якщо під час виконання 6-метрового удару, удар по м'ячу завдає партнер гравця, який був у належний спосіб визначений, то арбітри зупиняють гру, попереджають його за неспортивну поведінку та матч поновлюється вільним ударом, що виконується з 6-метрової позначки командою, яка захищається (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному і вільному ударі»).

Якщо арбітри дають сигнал на виконання 6-метрового удару, та до того, як м'яч було введено у гру, виникає одна з таких ситуацій:

– гравець, як і гравець команди, який виконує удар, порушує Правила гри, то арбітри дозволяють виконати удар, якщо м'яч забитий у ворота, удар повторюється, а якщо м'яч не забитий у ворота, арбітри зупиняють гру й поновлюють матч вільним ударом, що виконується командою, яка захищається,

з місця, де відбулося порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударі»);

– гравець команди, яка захищається, порушить Правила гри, то арбітри дозволяють виконати удар, якщо м'яч забитий у ворота, гол зараховується, а якщо м'яч не забитий у ворота, удар повторюється;

– один або більше гравців команди, яка захищається, та один або більше гравців команди, що атакує, одночасно порушують Правила гри, то удар повторюється.

Якщо після виконання 6-метрового удару:

– гравець, який виконує удар, повторно торкнеться м'яча (не руками), перш ніж м'яч торкнеться інший гравець, то вільний удар виконується командою суперників із місця, де відбулося порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударі»);

– гравець, який виконує удар, навмисно торкнеться м'яча рукою, перш ніж м'яч торкнеться інший гравець, то штрафний удар виконується командою суперників з місця, де відбулося порушення (див. Правило 13 – «Розташування при штрафному та вільному ударі»), а його команді зараховується накопичене порушення;

– м'яч торкнеться стороння особа або сторонній предмет, водночас, коли м'яч рухається вперед, то удар повторюється;

– м'яч відскакує на майданчик від воротаря, стійки або поперечини воріт і потім торкається сторонньої особи або стороннього предмета, то арбітри зупиняють гру, гра поновлюється спірним м'ячем із місця, де він торкнувся сторонньої особи або стороннього предмета, за винятком, коли м'яч торкається сторонньої особи або стороннього предмета у штрафній площі, у цьому разі один з арбітрів вкидає спірний м'яч на лінії штрафної площі у найближчому місці, до того, де м'яч знаходився в момент зупинки гри;

– м'яч лопається або стає непридатним, коли він знаходиться у грі та не торкнувся попередньо стійок, поперечини воріт або гравця, то удар повторюється.

3.15 Правило 15. Удар із бокової лінії

Удар м'яча з бокової лінії є способом поновлення гри.

Удар м'яча з бокової лінії виконується одним із суперників гравця, який останнім торкнувся м'яча, коли м'яч повністю перетнув бокову лінію по поверхні або по повітрю, або торкнувся стелі у залі.

Гол не може бути зарахований безпосередньо після удару з бокової лінії.

Розташування гравців. Суперники повинні бути на ігровому майданчику на відстані на менше ніж 5 м від місця на боковій лінії, з якого виконується удар із бокової лінії.

Процедура виконання. Існує один тип процедури – удар по м'ячу з бокової лінії.

Розташування при ударі м'яча з бокової лінії. У момент удару по м'ячу гравець, який виконує удар:

- розташовує одну ногу на боковій лінії або за межами майданчика;
- завдає удар по нерухомому м'ячу або з точки, де м'яч покинув ігровий майданчик, на відстані не далі ніж 25 см від бокової лінії за межами ігрового майданчика;
- уводить м'яч протягом чотирьох секунд, як тільки буде готовий виконати удар.

М'яч знаходиться у грі після того, як він буде введений на майданчик.

Порушення та санкції. Якщо, при виконанні удару з бокової лінії, суперник знаходиться до м'яча ближче необхідної відстані, то удар з бокової лінії повторюється, а гравець який порушив правило попереджається, якщо не може бути застосований принцип переваги, або, якщо порушення, яке карається штрафним або вільним ударом або 6-метровим ударом не скоєне гравцем команди суперників.

Якщо суперник відволікає увагу або заважає гравцеві, який виконує удар із бокової лінії, нечесним прийомом, то він отримує попередження за неспортивну поведінку.

За будь-яке інше порушення процедури удару з бокової лінії він виконується гравцем команди суперників.

Удар із бокової лінії, який виконується гравцем, але не воротарем. Якщо м'яч знаходиться у грі та гравець, який виконує удар із бокової лінії, повторно торкнеться м'яча (не руками), перш ніж м'яча торкнеться інший гравець, то вільний удар виконується командою суперників із місця, де відбулося порушення.

Якщо м'яч знаходиться у грі, а гравець, який виконує удар із бокової лінії, навмисно торкається м'яча рукою, перш ніж м'яча торкнеться інший гравець, то штрафний удар виконується командою суперників із місця, де відбулося порушення, а його команді зараховується накопичене порушення; призначається 6-метровий удар, якщо порушення було скоєно у штрафній

площі гравця, який виконував удар із бокової лінії, і його команді зараховується накопичене порушення.

Удар із бокової лінії, який виконується воротарем. Якщо після введення м'яча у гру воротар повторно торкнеться м'яча (не руками), перш ніж м'яча торкнеться інший гравець, то вільний удар виконується командою суперників з місця, де відбулося порушення.

Якщо після введення м'яча у гру воротар навмисно торкнеться м'яча рукою, перш ніж м'яча торкнеться інший гравець, то:

– штрафний удар виконується командою суперників із місця, де відбулося порушення, якщо воно скоєне за межами штрафної площі воротаря, а його команді зараховується накопичене порушення;

– вільний удар виконується командою суперників із лінії штрафної площі з точки, найближчої до місця, де відбулося порушення, якщо воно вчинене у межах штрафної площі воротаря.

3.16 Правило 16. Вкидання від воріт

Вкидання від воріт є способом поновлення гри.

Вкидання від воріт призначається, коли м'яч повністю перетинає лінію воріт по поверхні або по повітрю, останнім торкнувшись гравця команди, яка атакує та гол не був зарахований відповідно до Правил 10.

Гол не може бути забитий безпосередньо вкиданням від воріт.

Розташування гравців. Суперники мають бути, на ігровому майданчику та за межами штрафної площі команди, яка виконує вкидання від воріт, поки м'яч не буде введено у гру.

Процедура виконання. М'яч вкидається з будь-якого місця штрафної площі воротарем команди, яка захищається. Воротар команди, яка захищається виконує вкидання від воріт протягом чотирьох секунд, як тільки буде готовий виконати кидок. М'яч знаходиться у грі доти, доки він не залишає межі штрафної площі команди, яка здійснює вкидання.

Порушення та санкції. Якщо м'яч не вкинутий безпосередньо за межі штрафної площі кидком від воріт, то вкидання повторюється, але відлік чотирьох секунд не припиняється, а продовжується далі, коли воротар буде готовий повторити вкидання.

Якщо м'яч знаходиться у грі та воротар повторно торкнеться м'яча (не руками), перш ніж м'яча торкнеться інший гравець, вільний удар виконується командою суперників з місця, де відбулося порушення.

Якщо м'яч знаходиться у грі та воротар навмисно торкнеться м'яча рукою перш ніж м'яча торкнеться інший гравець, то:

– штрафний удар виконується командою суперників із місця, де відбулося порушення, якщо воно скоєне за межами штрафної площі воротаря, а його команді зараховується накопичене порушення;

– вільний удар виконується командою суперників із лінії штрафної площі з точки, найближчої до місця, де відбулося порушення, якщо воно вчинене у межах штрафної площі воротаря.

Якщо м'яч знаходиться у грі та воротар торкається його знову на своїй половині ігрового майданчика після того, як м'яч був навмисно відіграний йому перш, ніж суперник торкнувся м'яча, то вільний удар виконується командою суперників із місця, де відбулося порушення.

Якщо кидок від воріт не виконаний протягом чотирьох секунд, вільний удар виконується командою суперників із лінії штрафної площі з точки, найближчої до місця, де відбулося порушення.

Якщо кидок від воріт виконується за присутності у штрафній площі гравців команди суперника, то кидок повторюється, якщо будь-який з гравців, команди суперника торкається м'яча або заважає кидку, що виконується належним чином.

У разі будь-якого іншого порушення цього Правилу, кидок від воріт повторюється. Якщо порушення скоєне командою, яка виконує кидок від воріт, відлік чотирьох секунд не припиняється, а продовжується далі, коли воротар буде готовий повторити вкидання.

3.17 Правило 17. Кутовий удар

Кутовий удар є способом поновлення гри.

Кутовий удар призначається, коли м'яч повністю перетинає лінію воріт по поверхні або повітрю, останнім торкнувшись гравця команди, яка захищається, а гол не був зарахований відповідно до Правилу 10.

Гол може бути зарахований безпосередньо з кутового удару, але тільки у ворота команди суперників.

Розташування м'яча та гравців. М'яч повинен бути розташований всередині кутового сектора, найближчого до точки, де м'яч перетнув лінію воріт.

Суперники мають бути розташовані на ігровому майданчику на відстані не менше ніж 5 м від кутового сектора, поки м'яч не буде введений у гру.

Процедура виконання. Удар по м'ячу ногою виконує гравець команди, яка атакує. Команда, яка виконує удар, повинна ввести м'яч протягом чотирьох секунд, як тільки буде готова зробити це. М'яч знаходиться в грі після того, як по ньому нанесений удар і він розпочав рух.

Порушення та санкції. Якщо під час виконання кутового удару, суперник перебуває до м'яча ближче необхідної відстані, то кутовий удар повторюється тією самою командою, а гравець який порушив правило, попереджається, якщо не може бути застосований принцип переваги або, якщо порушення карається штрафним, вільним або 6-метровим ударом команді, яка захищається.

Якщо суперник у нечесний спосіб відволікає увагу або заважає гравцеві, який виконує кутовий удар, то він отримує попередження за неспортивну поведінку.

Якщо кутовий удар не виконується протягом чотирьох секунд, то вкидання від воріт виконує команда суперників.

У разі будь-якого іншого порушення процедури або розташування м'яча, кутовий удар повторюється. Якщо порушення вчиняється командою, яка виконує удар, відлік чотирьох секунд не припиняється, а продовжується далі, коли гравець буде готовий повторити удар.

Кутовий удар, виконаний гравцем, який не є воротарем.

Якщо м'яч знаходиться у грі, а футзаліст, який виконував удар, повторно торкнеться м'яча (не руками), перш ніж м'яча торкнеться інший гравець, то вільний удар виконується командою суперників із місця, де відбулося порушення.

Якщо м'яч знаходиться у грі, а футзаліст, який виконував удар, навмисно торкнеться м'яча рукою, перш ніж м'яча торкнеться інший гравець, то:

– штрафний удар виконується командою суперників із місця, де відбулося порушення, а його команді зараховується накопичене порушення;

– призначається 6-метровий удар, якщо порушення було скоєно у штрафній площі гравця, який виконував удар, а його команді зараховується накопичене порушення.

Кутовий удар, виконаний воротарем.

Якщо після введення м'яча у гру воротар повторно торкнеться м'яча (не руками), перш ніж м'яча торкнеться інший гравець, то вільний удар виконується командою суперників із місця, де відбулося порушення.

Якщо після введення м'яча у гру воротар навмисно торкнеться м'яча рукою, перш ніж м'яча торкнеться інший гравець, то:

– штрафний удар виконується командою суперників із місця, де відбулося порушення, якщо воно вчинене за межами штрафної площі воротаря, а його команді зараховується накопичене порушення;

– вільний удар виконується командою суперників із лінії штрафної площі з місця, найближчого до місця, де відбулося порушення, якщо воно вчинене в межах штрафної площі воротаря.

Питання контролю та самоконтролю до розділу 3

1. Дайте відповідь про якість і розміри м'яча для гри у футзал.
2. Схарактеризуйте порушення правил гри, за які суддя призначає вільний, штрафний удари, застосовує попередження або усунення гравця з поля.
3. Схарактеризуйте процедуру виконання 6-метрового удару.
4. Визначте функції та обов'язки арбітрів під час проведення матчу.
5. Після якого накопиченого фолу відбувається пробиття 10-метрового удару?
6. Скільки часу гравець має для введення м'яча у гру?

4 СУДДІВСТВО

4.1 Жести арбітра та асистента арбітра

Арбітри, які обслуговують змагання, повинні показувати жести, перераховані нижче, пам'ятаючи, що є жести, що повинен застосовувати тільки один з арбітрів, а є жести, що повинні застосовувати обидва арбітра одночасно.

Асистенти арбітрів повинні показувати жести для тайм-ауту та за п'яте набране порушення.

4.1.1 Жести тільки одного з арбітрів

Арбітр показує жестами початок або поновлення гри (рис. 4.1), штрафний або 6-метровий удари (рис. 4.2, а, б).

Рисунок 4.1 – Початковий удар / поновлення матчу

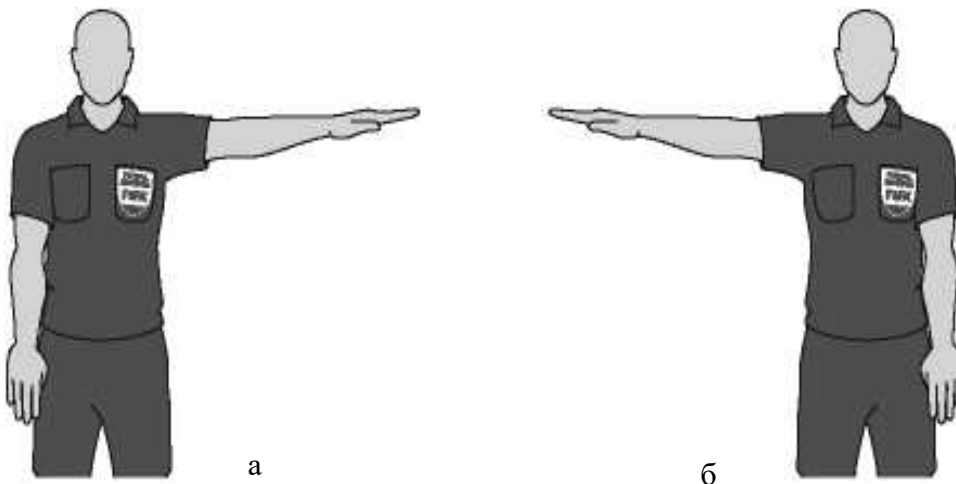

Рисунок 4.2 – Штрафний удар / 6-метровий удар

4.1.2 Жести арбітра та асистента арбітра

Арбітр гри показує, а його асистент дублює такі жести:

- удар м'яча з бокової лінії (рис. 4.3, а, б);
- кутовий удар (рис. 4.4, а, б);
- вкидання від воріт (рис. 4.5, а, б);
- тайм-аут (рис. 4.6);
- відлік чотирьох секунд (див. рис. 4.7, а, б).

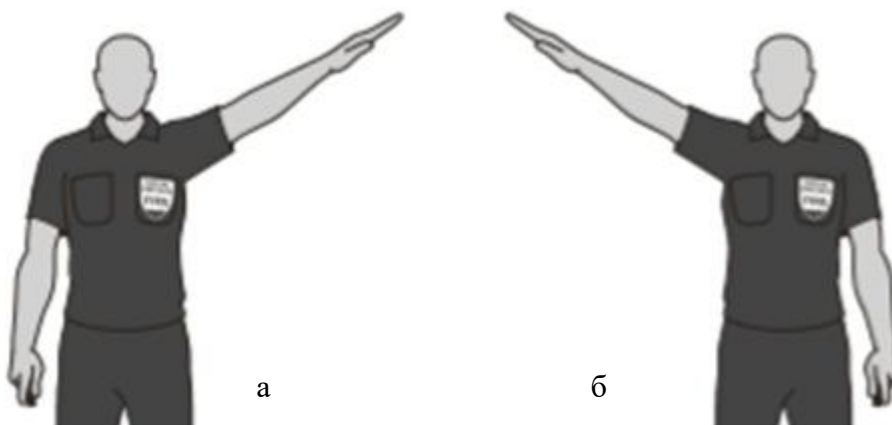

Рисунок 4.3 – Удар м'яча з бокової лінії

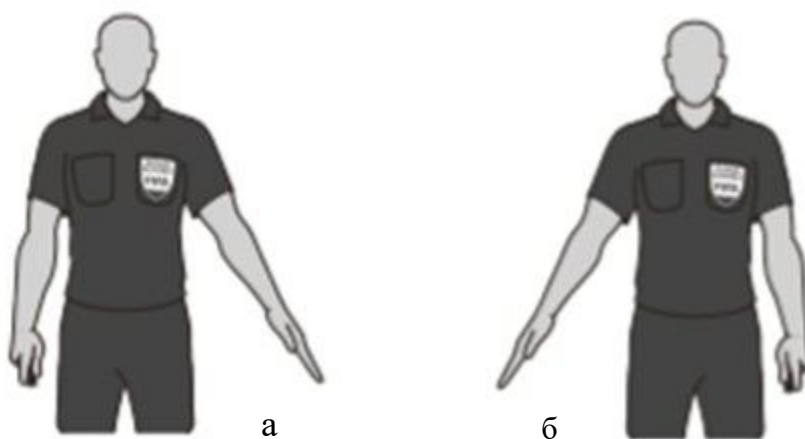

Рисунок 4.4 – Кутовий удар

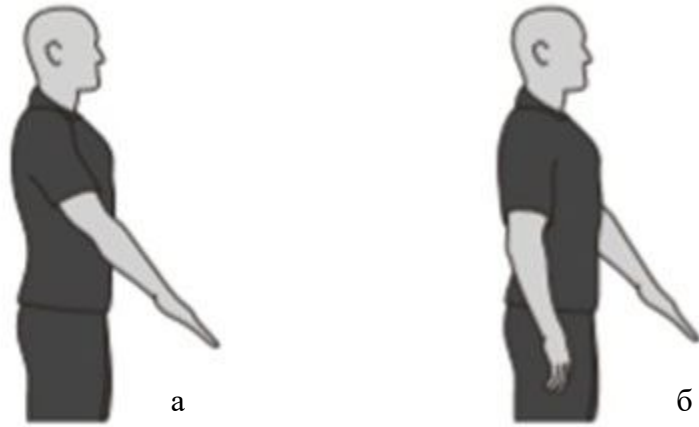

Рисунок 4.5 – Вкидання від воріт

Рисунок 4.6 – Тайм-аут

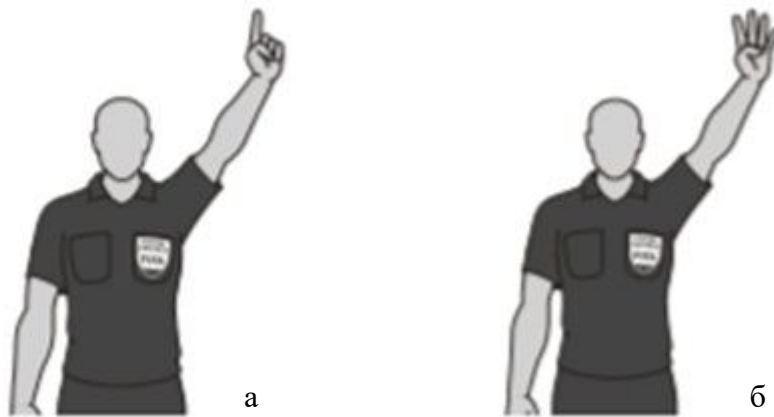

Рисунок 4.7 – Відлік чотирьох секунд

За порушення гравцями правил гри арбітр і його асистент показують такі жести:

- п'яте накопичене порушення (рис. 4.8);
- принцип переваги для накопиченого порушення (рис. 4.9. а, б);
- принцип переваги для порушення, що не накопичується (рис. 4.10);
- накопичене порушення після використання принципу переваги (див. рис. 4.11, а, б, в, г);
- попередження (жовта картка) (див. рис. 4.12);
- вилучення гравця (червона картка) (див. рис. 4.13);
- вільний удар (див. рис. 4.14);
- номер гравця, який порушив правила (див. рис. 4.15, а, б, в, г, д, е, ж, и, к, л, м, н, п, р, с);
- гол (див. рис. 4.16);
- авто гол (див. рис. 4.17, а, б).

Рисунок 4.8 – П'яте накопичене порушення

Рисунок 4.9 – Принцип переваги для накопиченого порушення

Рисунок 4.10 – принцип переваги для порушення, що не накопичується

а

б

в

г

Рисунок 4.11 – Накопичене порушення після використання принципу переваги

Рисунок 4.12 – Попередження (жовта картка)

Рисунок 4.13 – Вилучення гравця (червона картка)

Рисунок 4.14 – Вільний удар

а – гравець № 1

б – гравець № 2

в – гравець № 3

г – гравець № 4

д – гравець № 5

е – гравець № 6

Рисунок 4.15 – Номер гравця, який порушив правила

ж – гравець № 7

и – гравець № 8

к – гравець № 9

л – гравець № 10

м – гравець № 11

н – гравець № 12

Продовження рисунка 4.15

п – гравець № 13

р – гравець № 14

с – гравець № 15

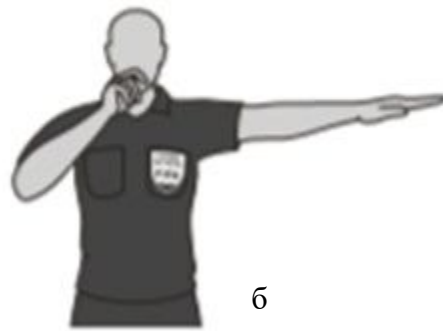
Закінчення рисунка 4.15

Рисунок 4.16 – Гол

а

б

Рисунок 4.17 – Автогол

4.1.3 Жести обох арбітрів для поновлення гри

Для поновлення гри арбітр і його асистент показують жестом вільний удар (рис. 4.18).

Рисунок 4.18 – Вільний удар

4.1.4 Жести асистентів арбітра

Асистент арбітра допомагає йому, вказуючи тайм-аут (рис. 4.19) і п'ятье накопичене порушення (рис. 4.20).

Рисунок 4.19 – Жест асистента – тайм-аут

Рисунок 4.20 – Жест асистента за п'ятье накопичене порушення

4.2 Розташування арбітрів

Основне розташування під час матчу. Один із арбітрів повинен перебувати на одній лінії з передостаннім гравцем команди або з м'ячем, якщо він ближче до лінії воріт, ніж передостанній гравець команди суперника. Арбітри повинні завжди розташовуватися обличчям до майданчика.

Вкидання м'яча воротарем. Один з арбітрів повинен зайняти позицію на лінії штрафної площі та контролювати дії воротаря, щоб той не торкався руками м'яча за її межами, а також демонструвати відлік часу володіння м'ячем воротарем.

Як тільки воротар звільнився від м'яча, арбітр повинен зайняти прийнятну позицію для контролю гри.

Ситуації «гол – не гол». Якщо забивається гол і немає сумніву в цьому, арбітр і другий арбітр повинні встановити візуальний контакт, й арбітр, найближчий до столу хронометриста, повинен показати обов'язковим жестом хронометристу та третьому арбітру номер гравця, який забив гол.

Якщо був забитий гол, але створюється враження, що м'яч все ще у грі, арбітр, який знаходиться ближче до м'яча, дає свисток, щоб привернути увагу іншого арбітра, після чого арбітр, найближчий до столу хронометриста, повинен обов'язковим жестом хронометристу та третьому арбітру показати номер гравця, який забив гол.

Найкраща позиція – це та, з якої арбітр може прийняти правильне рішення.

Позиції, пропонувані на наступних схемах, є основними:

1. Розташування при початковому ударі (обов'язкове).

На початку матчу арбітр розташовується на боковій лінії, там, де знаходяться зони заміни, і повинен бути на одному рівні з середньою лінією, щоб контролювати виконання початкового удару відповідно до встановленої процедури (рис. 4.21).

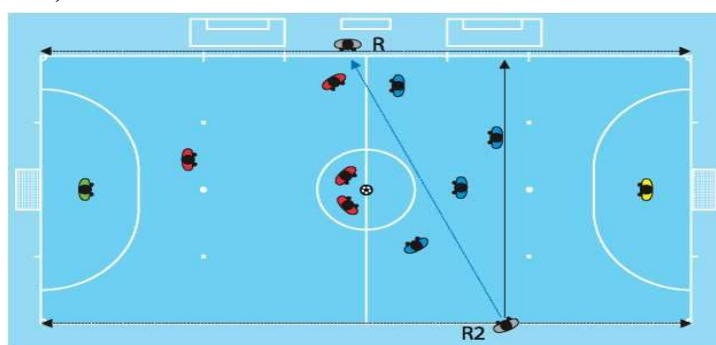

Рисунок 4.21 – Розташування арбітрів при початковому ударі

Другий арбітр повинен бути на одній лінії з передостаннім захисником команди, яка не виконує початковий удар (рис. 4.21).

2. Розташування при вкиданні м'яча від воріт.

Один із арбітрів найперше повинен контролювати, чи знаходиться м'яч у штрафній площі, і якщо м'яч розташовується за межами штрафної площі, то арбітр може почати відлік чотирьох секунд, якщо він вважає, що воротар був готовий виконати кидок від воріт або з тактичних міркувань затуляє підбір м'яча.

Як тільки м'яч розташовується у штрафній площі, один із арбітрів повинен зайняти позицію на її умовній лінії, щоб контролювати м'яч, який залишив штрафну площу (увійшов у гру), і що гравці атакуючої команди розташовуються за її межами. Крім того, він веде відлік чотирьох секунд, незалежно від того чи почав він відлік згідно з попереднім пунктом чи ні.

Надалі, арбітр, який контролював виконання кидка від воріт, повинен зайняти сприятливу для контролю гри позицію, яка в будь-якому разі є пріоритетною (рис. 4.22).

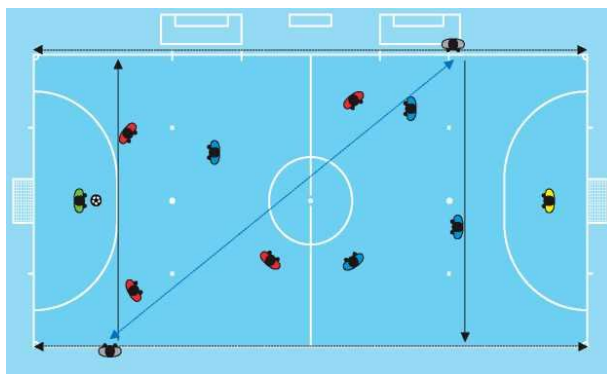

Рисунок 4.22 – Розташування арбітрів при вкиданні м'яча від воріт

3. Розташування при кутовому ударі (обов'язкове).

При кутовому ударі арбітр, найближчий до місця введення, займає позицію на боковій лінії на відстані приблизно 5 м від кутового сектора. З цієї позиції він повинен контролювати, правильність встановлення м'яча всередині кутового сектора та розташування захисників на прийнятній відстані. Арбітр, який розташовується на протилежному боці, займає позицію позаду кутового сектора на лінії воріт. З цієї позиції він спостерігає за м'ячем і діями гравців (рис. 4.23).

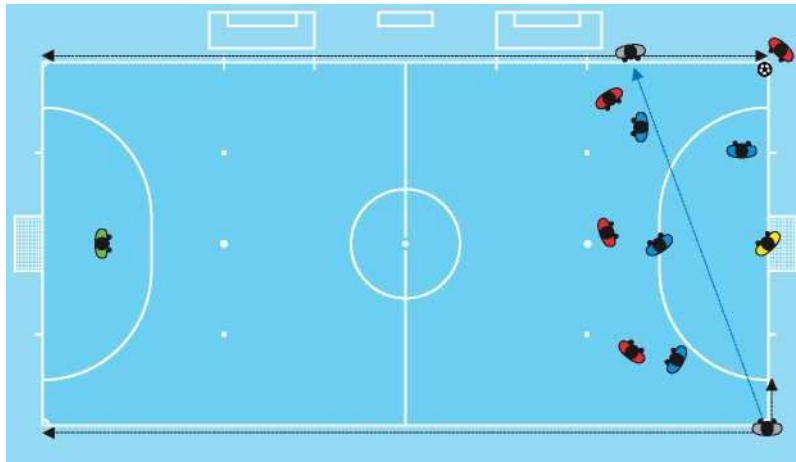
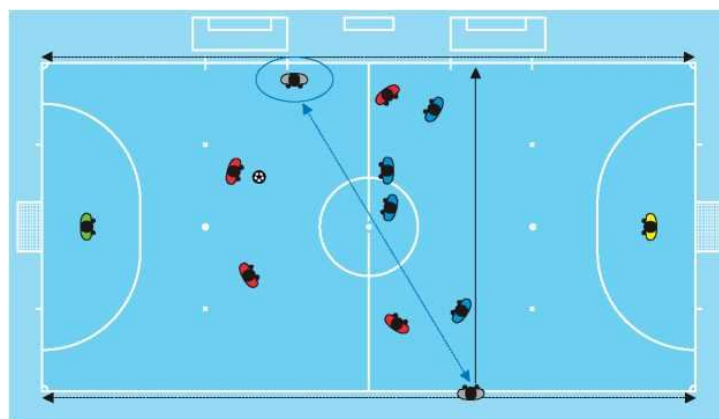

Рисунок 4.23 – Розташування арбітрів при кутовому ударі

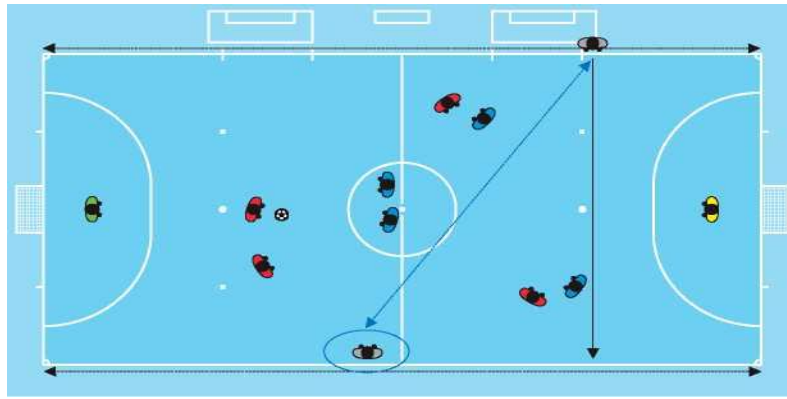
4. Розташування при штрафному та вільному ударах.

При штрафному або вільному ударах арбітр займає позицію на боковій лінії, найближчу до місця виконання удару та контролює, щоб м'яч був правильно встановлений, а також стежить за можливими порушеннями Правил гравцями під час виконання удару. Арбітр, який розташовується на протилежному боці, повинен зайняти позицію на лінії з передостаннім гравцем або на лінії воріт залежно від того, яка позиція є пріоритетною в конкретній ситуації. Обидва арбітри повинні бути готові супроводжувати м'яч і рухатись уздовж бокової лінії в напрямку кутового сектора, якщо штрафний удар виконаний у напрямку воріт, і вони не розташовуються на лінії воріт (рис. 4.24, а, б, в, г).

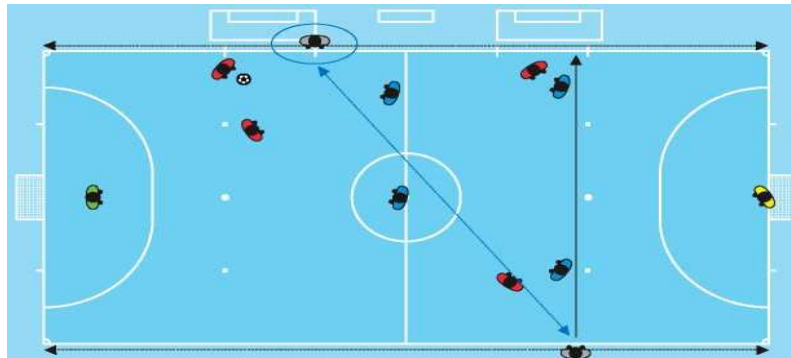

а

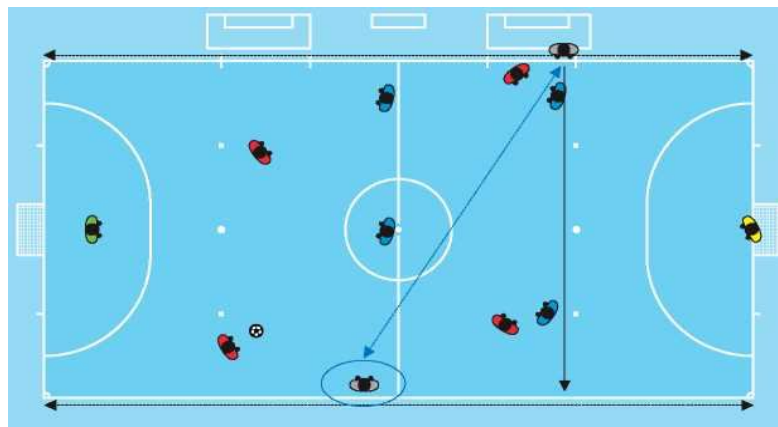
Рисунок 4.24 – Розташування арбітрів при штрафному та вільному ударах

б

в

г

Продовження рисунка 4.24

5. Розташування при 6-метрових ударах (обов'язково).

Один із арбітрів розташовується на умовній лінії, що проходить через 6-метрову позначку, на відстані приблизно в 5 м від неї та контролює, щоб м'яч був правильно встановлений, визначає гравця, який виконує удар, і стежить за можливими порушеннями встановленої відстані гравцями під час виконання удару. Він не дозволяє виконання удару, доки не переконається, що всі гравці розташовуються правильно, і допомагає іншому арбітру, якщо це необхідно. Інший арбітр розташовується на перетині лінії воріт і штрафної площі.

Якщо воротар рухається вперед із лінії воріт до виконання удару, і гол не був забитий, то арбітр дає свисток, щоб призначити повторний удар з 6-метрової позначки (рис. 4.25).

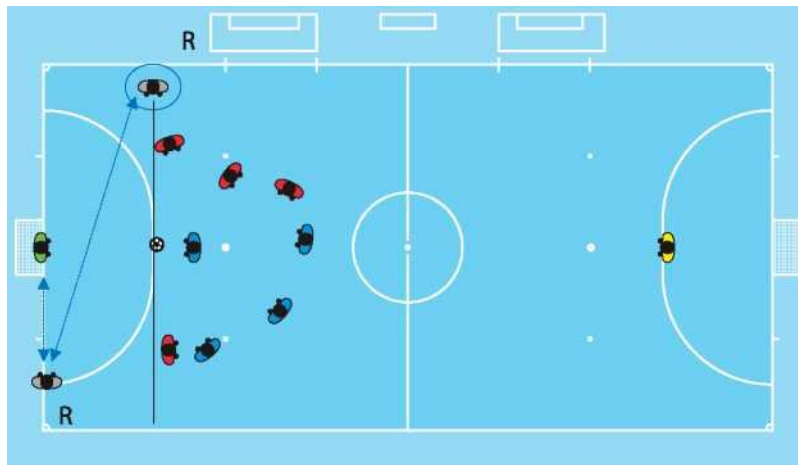

Рисунок 4.25 – Розташування арбітрів при 6-метрових ударах

6. Розташування при 10-метрових ударах (обов'язково).

Один із арбітрів розташовується на умовній лінії, що проходить через 10-ти метрову позначку на відстані приблизно в 5 м від її, контролює, щоб м'яч був правильно встановлений та визначає гравця, який виконує удар. Стежить за порушеннями встановленої відстані гравцями під час виконання удару. Він не дозволяє виконання удару, доки не переконається, що всі гравці розташовуються правильно, та допомагає іншому арбітру, якщо це необхідно. Інший арбітр повинен розташовуватися на перетині лінії воріт і штрафної площі та визначає взяття воріт (рис. 4.26).

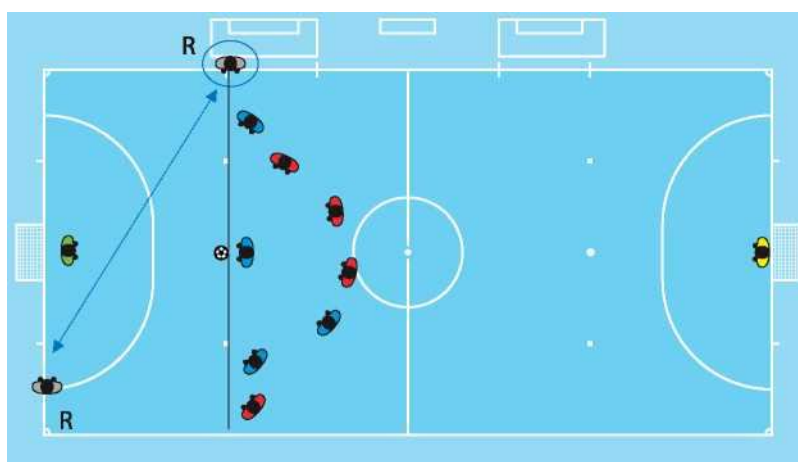
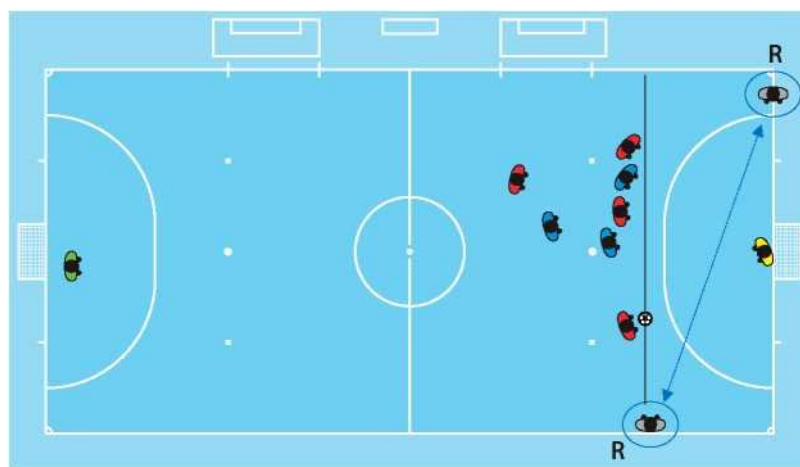

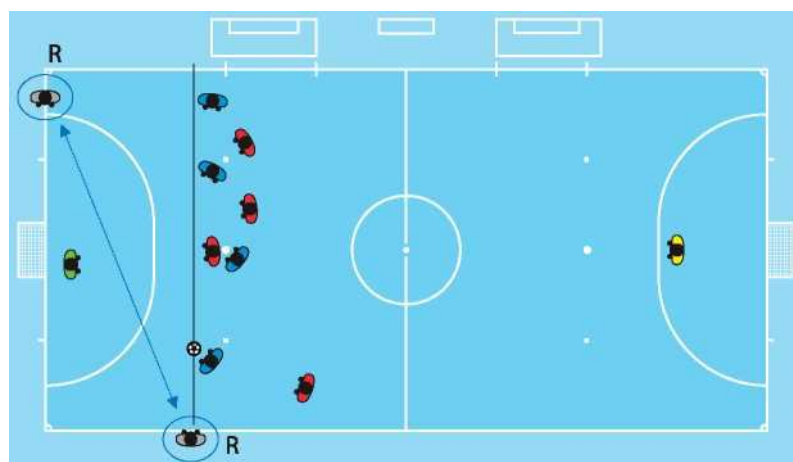
Рисунок 4.26 – Розташування арбітрів при 10-метрових ударах

7. Розташування при штрафному ударі починаючи з шостого накопиченого порушення (обов'язково).

Один із арбітрів розташовується на лінії, на якій знаходиться м'яч, за можливості на відстані приблизно в 5 м, контролює, щоб м'яч був правильно встановлений, визначає гравця, який виконує удар, і стежить за можливими порушеннями встановленої відстані гравцями під час виконання удару. Він не дозволяє виконання удару, доки не переконається, що всі гравці розташовуються правильно, та допомагає іншому арбітру. Інший арбітр повинен розташовуватися на перетині лінії воріт і штрафної площі й визначати взяття воріт (рис. 4.27 а, б).

а

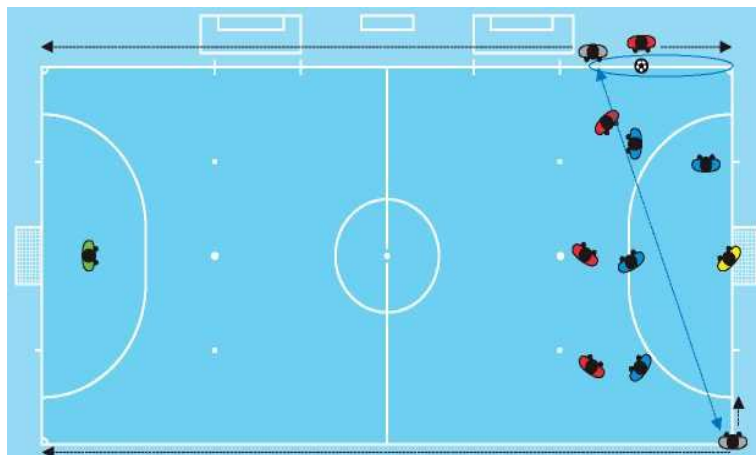

б

Рисунок 4.27 – Розташування арбітрів при штрафному ударі починаючи з шостого накопиченого порушення

8. Розташування при ударі з бокової лінії (обов'язково).

При ударі з бокової лінії поблизу кутового сектора команди, яка атакує, арбітр, найближчий до місця, звідки повинен бути виконаний удар, розташовується приблизно у 5 м від кутового сектору. З цієї позиції він контролює, щоб удар з бокової лінії виконувався згідно з процедурою та, щоб захисники розташовувалися на встановленій відстані від м'яча. Арбітр, який знаходиться на протилежному боці, займає позицію позаду кутового сектору на лінії воріт. З цієї позиції він спостерігає за м'ячем і діями гравців (рис. 4.28, а, б, в, г, д).

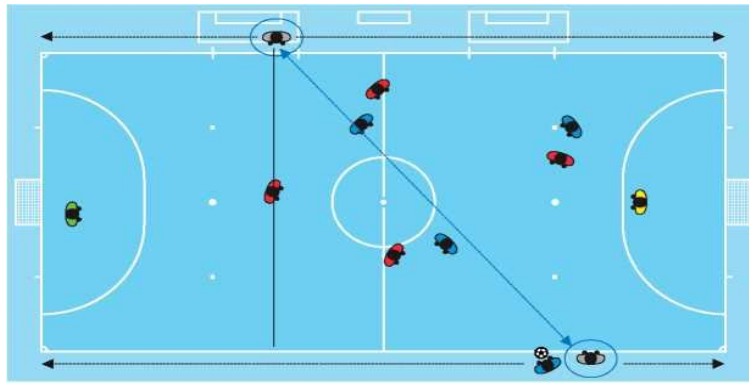

а

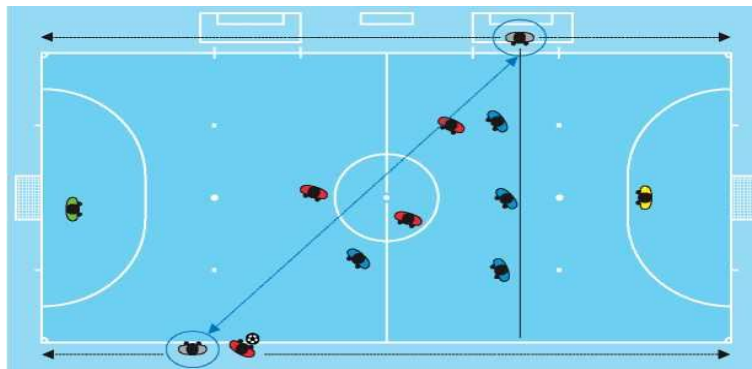

б

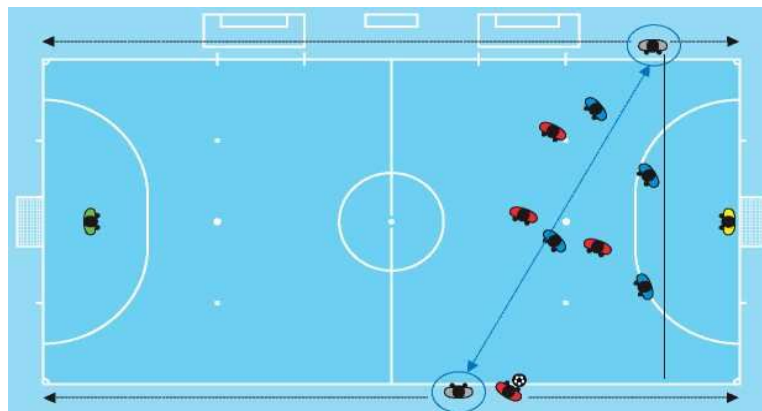
Рисунок 4.28 – Розташування арбітрів ударі з бокової лінії

В

Г

Д

Продовження рисунка 4.28

9. Розташування при ударі з 6-метрової позначки для визначення переможця матчу або зустрічей дома та на виїзді (обов'язково).

Арбітр повинен розташовуватися на перетині лінії воріт та штрафної площі. Його головний обов'язок розташовуватися так, щоб контролювати, чи перетнув м'яч повністю лінію воріт і чи рухається воротар уперед із лінії воріт до удару, а коли очевидно, що м'яч перетнув лінію воріт, арбітр повинен встановити візуальний контакт із другим арбітром, щоб переконатися, що не було здійснено будь-якого порушення.

Другий арбітр повинен розташовуватися на умовній лінії, що проходить через 6-метрову позначку, на відстані приблизно 3 м від неї та контролювати, щоб м'яч і воротар команди гравця, що виконує удар, розташовувалися правильно.

Третій арбітр повинен розташовуватися в центральному колі трохи позаду всіх, щоб контролювати дії гравців обох команд, що залишилися.

Усі арбітри ведуть запис виконаних ударів і номерів тих гравців, які пробіли пенальті (рис. 4.29).

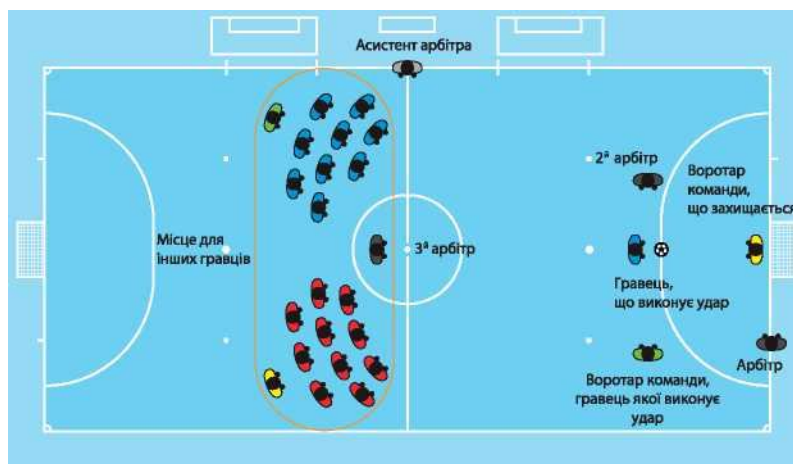

Рисунок 4.29 – Розташування арбітрів при ударі з 6-метрової позначки для визначення переможця матчу

Хронометрист повинен розташовуватися біля столу хронометриста та контролювати, щоб гравці, не допущені до виконання 6-метрових ударів, і офіційні особи команд вели себе коректно.

4.3 Хронометр

Якщо хронометр не працює належно, то асистенти арбітра інформують арбітра про цей факт. Хронометрист повинен продовжувати вести відлік часу, використовуючи ручний хронометр. У цій ситуації вони запрошують офіційних осіб кожної команди, щоб повідомити їх про реальний час матчу.

Якщо після зупинки гри хронометрист забув включити хронометр, арбітри вимагають додати час, який не був врахований.

Після поновлення гри хронометр включається так:

– початковий удар – після удару ногою по м'ячу та його руху вперед на половину майданчика суперника згідно з процедурою;

- вкидання від воріт – після того, як воротар випустить м'яч із рук, і він перетне межі штрафної площі згідно з процедурою;
- кутовий удар – після удару ногою по м'ячу, коли він прийшов у рух згідно з процедурою;
- удар із бокової лінії – після удару ногою по м'ячу й коли він прийшов у рух згідно з процедурою;
- штрафний удар за межами штрафної площі – після удару по м'ячу ногою згідно з процедурою;
- вільний удар за межами штрафної площі, що виконується будь-якою з команд або атакуючою командою з лінії штрафної площі – після удару по м'ячу ногою згідно з процедурою;
- штрафний або вільний удар усередині штрафної площі, що виконується командою, яка захищається – після виходу м'яча за межі штрафної площі після удару по м'ячу ногою згідно з процедурою;
- 6-метровий удар – після удару по м'ячу ногою вперед згідно з процедурою;
- 10-метровий удар або удар без стінки – після удару по м'ячу ногою з наміром забити гол згідно з процедурою;
- спірний м'яч – після того, як м'яч буде випущений з рук одного з арбітрів і він доторкнеться поверхні майданчика згідно з процедурою.

Питання контролю та самоконтролю до розділу 4

1. Як повинні розташовуватися арбітри під час виконання кутового, штрафного, вільного ударів?
2. Який жест застосовує арбітр, щоб показати тайм-аут?
3. Яким жестом арбітр вказує принцип переваги для порушення, що не накопичується?
4. Що потрібен зробити арбітр якщо воротар не ввів м'яч у гру після відліку чотирьох секунд?
5. Якщо хронометр не працює належно, що має зробити хронометрист?

5 РЕГЛАМЕНТ ЗМАГАНЬ ІЗ ФУТЗАЛУ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ім. О. М. БЕКЕТОВА

5.1 Нормативно-правова база регламенту

1. Нормативно-правова база Регламенту:

- Закон України «Про фізичну культуру і спорт», 1993 р., зі змінами та доповненнями 2017 р.
- Правила гри з футзалу 2014/2015 р. зі змінами та доповненнями.
- Дисциплінарний Кодекс ФІФА, 2017 р.
- Дисциплінарні правила УЄФА, 2018 р.
- Дисциплінарні правила Федерації футболу України, 2018 р., зі змінами та доповненнями.
- Регламент змагань із футзалу серед команд професіональних клубів України сезону 2018/2019 рр. м. Київ – 2018.

5.2 Мета та завдання регламенту

Стаття 1. Мета Регламенту

Метою Регламенту є визначення принципів організації та проведення змагань із футзалу серед збірних команд факультетів Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (далі – Університет).

Стаття 2. Завдання Регламенту

Завдання Регламенту:

1. Установлення порядку здійснення керівництва та контролю за організацією та проведенням змагань.
2. Установлення дисциплінарних санкцій до порушників Правил гри, організації та проведення змагань.

5.3 Мета та завдання змагань

Стаття 3. Мета змагань

Метою змагань є формування професійно-методичних знань, умінь і навичок, для розвитку рівня спортивної майстерності, визначення та підготовки кращих гравців до збірної команди університету з футзалу, популяризація та піднесення престижу футзалу.

Стаття 4. Завдання змагань

1. Сприяння подальшому розвитку футзалу.
2. Підвищення рівня майстерності футзалістів.
3. Практичне закріплення студентами знань про організацію та методику проведення змагань.
4. Набуття досвіду студентами у суддівстві змагань.
5. Створення необхідних умов для підготовки та успішного виступу збірної команди Університету.
6. Визначення місця команд у турнірній таблиці відповідно до вимог Регламенту.
7. Створення комфортних та безпечних умов для учасників змагань і глядачів.

5.4 Умови проведення змагань

Стаття 5. Керівництво змаганнями

1. Право на загальне керівництво та контроль за організацією та проведенням змагань із футзалу належить кафедрі ФВіС та профкому студентів Університету та головному судді змагань.
2. Безпосередня організація та проведення змагань покладається на головного суддю змагань та його заступників.
3. Змагання проводяться згідно з календарем змагань, погодженим головним суддею змагань та затвердженим адміністрацією Університету.

Стаття 6. Учасники змагань

1. Учасниками змагань є збірні команди факультетів Університету. Кількість команд складається за заявками команд, до складу яких може бути включено до 15 гравців.
2. До участі у змаганнях допускаються тільки студенти Університету.

Стаття 7. Оформлення заявок на участь у змаганнях

1. Не пізніше ніж за п'ять днів до заявкового періоду представник команди повинен надати документи, затверджені завідувачем кафедри фізичного виховання і спорту, головним суддею змагань та допуском лікаря.
2. Команда, яка не надала заявку до змагань не допускається.

Стаття 8. Місця проведення змагань

1. Змагання проводяться на ігровому майданчику Університету, що відповідає вимогам «Правил гри з футзалу».
2. У разі, якщо матч припинено за форс-мажорних обставин (відключення електроенергії, умов тощо), він дограється, зазвичай, із хвилини, на якій був

припинений, тими самими складами команд, що грали до припинення, на майданчику, де він проходив, у день, погоджений командою господарем та командою суперниками. В іншому разі рішення щодо матчу приймає головний суддя змагань.

3. Якщо матч припинено з вини будь-якої команди, рішення щодо нього приймає головний суддя змагань.

4. За форс-мажорних обставин або в разі проведення незапланованих чи планових інших змагань за клопотаннями тренерів команд-учасників чемпіонату з футзалу про участь гравців-збірників команд університету з видів спорту право прийняття рішення щодо зміни місця або дати проведення матчу належить головному судді змагань.

Стаття 9. Система проведення змагань

Змагання проводиться за змішаною системою:

1 етап – після жеребкування, команди отримують порядковий номер у турнірній таблиці, зустрічі відбуваються за коловою системою.

Час гри – 2 тайми по 15 хвилин «брудного» часу.

2 етап – команди що посіли 1 та 2 місця виходять до фіналу, команди що посіли 3 та 4 місця, грають матч за 3 місце.

Час гри: 2 тайми по 15 хвилин «брудного» часу. У разі нічийного результату проводиться пробиття 6-метрових штрафних ударів згідно з «Правилами гри у футзал – 2014/2015».

Стаття 10. Календар змагань

1. Календар змагань команд складається після жеребкування, за два тижні перед початком змагань .

2. Право переносу матчу у випадках, не передбачених регламентом, належить головному судді змагань.

3. Командам-учасницям змагань надається календар ігор.

Стаття 11. Визначення загального заліку змагань

1. За перемогу в матчах змагань команді нараховується три очки, за нічию – одне, за поразку очок не нараховуються.

2. Місця команд у чемпіонаті визначаються за такими показниками, отриманими в усіх матчах:

- а) більша кількість набраних очок;
- б) результат гри в особистій зустрічі;
- в) більша кількість перемог;
- г) краща різниця забитих і пропущених м'ячів;
- д) більша кількість забитих м'ячів.

3. У разі рівності показників, зазначених у попередньому пункті, у двох (окрім випадку визначення чемпіона) і більше команд, перевагу отримують команди, що в матчах з усіма конкурентами мають кращі показники:

- а) більша кількість набраних очок;
- б) результат гри в особистій зустрічі;
- в) більша кількість перемог;
- г) краща різниця забитих і пропущених м'ячів;
- д) більша кількість забитих м'ячів;
- е) більша середня оцінка в конкурсі «Чесна гра» (за результатами всіх матчів).

4. За рівності показників, зазначених у попередньому пункті, місця команд визначаються жеребкуванням, що проводить головний суддя змагань.

Стаття 12. Нагородження

1. Нагородження переможців і призерів змагань проводиться за рахунок профком студентів Університету.

2. Команди-переможці не пізніше до дати офіційної церемонії надають списки осіб для нагородження, відповідно до заявок команд (до списку подаються гравці, які брали участь у змаганнях).

3. Команди, які посіли призові місця, нагороджуються кубками, комплектом медалей та дипломами.

Стаття 13. Неявка команди на матч, виключення команди зі змагань

1. За неявку команди на змагання без поважної причини їй зараховується поразка (0:5), команді-супернику – перемога (5:0), а до факультету, команда якого не з'явилась на матч, застосовуються дисциплінарні санкції (запізнення на матч без поважної причини більше ніж на 15 хв вважається неявкою).

2. Якщо обидві команди не з'явилися на матч, їм зараховується поразка (-:-), і застосовуються дисциплінарні санкції.

3. Команду, що повторно не з'явилася на матч без поважної причини, знімають зі змагань.

4. Якщо команда, яку виключено зі змагань, провела половину або більше матчів, їй зараховуються поразки в матчах, що залишились (0:5), а командам-суперникам зараховуються перемоги (5:0), якщо менше половини матчів – результати анулюються.

5. Після того як арбітр отримав протокол матчу, за умови, що матч не розпочався, діють такі положення:

а) якщо будь-хто з п'яти футзалістів, зазначених у листі рапорту арбітра, не має можливості розпочати матч у стартовому складі, його/їх може замінити

будь-який футзаліст із десяти запасних. Така заміна скоротить кількість запасних футзалістів;

б) якщо будь-хто з десяти запасних футзалістів, зазначених у листі рапорту арбітра, не має можливості взяти участь у матчі, його/їх замінити не можна;

в) якщо воротар, прізвище якого внесено до листа рапорту арбітра, не має можливості взяти участь у матчі, він може бути замінений іншим воротарем команди, прізвище якого не було внесено до листа рапорту арбітра.

6. Гравець, прізвище якого внесено до листа рапорту арбітра, вважається учасником матчу, навіть якщо він не виходив на заміну.

7. За внесення до листа рапорту арбітра прізвища, відстороненого від участі у матчах або незаявленого гравця, а також гравця, у разі, якщо той безпосередньо не брав участі у матчі, до команди застосовуються дисциплінарні санкції.

8. За внесення до листа рапорту арбітра прізвища, відстороненого від участі у матчах або незаявленого гравця, а також гравця у разі якщо той безпосередньо брав участь у матчі (виходив на ігровий майданчик), команді зараховується поразка (0:5), а команді-супернику перемога (5:0).

Якщо у матчі перемогла команда-суперник, тоді рахунок залишається незмінним.

9. Якщо до листа рапорту арбітра у складах обох команд внесені прізвища відсторонених від участі в матчах або незаявлених гравців, але вони безпосередньо не брали участі в матчі, до клубу застосовуються дисциплінарні санкції.

10. Якщо до листа рапорту арбітра у складах обох команд внесені прізвища відсторонених від участі в матчах або незаявлених гравців, і вони безпосередньо брали участь у матчі (виходили на ігровий майданчик), тоді обом командам зараховується поразка (-:-).

11. Гравець, прізвище якого не внесено до листа рапорту арбітра, не має права брати участі в матчі.

12. Запасні гравці, а також не більше двох офіційних представників команди, прізвища яких внесені до листа рапорту арбітра, під час матчу повинні перебувати на місцях, відведених для них на технічному майданчику.

13. Особи, прізвища яких не внесені до листа рапорту арбітра, під час матчу не мають права перебувати на території технічного майданчика.

14. Розминка запасних гравців під час матчу дозволяється від зони заміни до кутової позначки своєї команди.

15. Заміни проводяться серед гравців, прізвища яких внесені до листа рапорту арбітра.

Стаття 14. Вимоги до ігрової форми (екіпірування) гравців

1. Ігрова форма гравця складається з футболки, шортів, гетрів, щитків та взуття.

2. Футболки не можуть бути однакового кольору.

3. Кольори футболок гравців команд не можуть бути однаковими з футболками арбітрів.

4. Футболки кожного воротаря мають відрізнятися кольорами від футзалістів, та арбітрів. Якщо кольори футболок співпадають з кольорами футболок воротарів, змінити футболки повинні воротарі.

5. Футболка має бути з короткими (до нижньої третини плеча) або довгими рукавами.

6. Якщо в обох команд кольори основної форми збігаються, то команда-господар поля повинна грати в основній формі.

7. Номери на футболках гравців основного складу команд мають відповідати номерам, за якими прізвища футзалістів внесено до заявкового листа та рапорту арбітра.

8. Номери на футболках мають бути розташовані по центру зі спини. Висота номера – двадцять п'ять сантиметрів, ширина – дванадцять сантиметрів. Ширина смуги номера – три сантиметри. На смугастих футболках номери наносяться на однокольоровому прямокутнику.

9. Номери на шортах розміщуються спереду в будь-якому місці з правого або лівого боку. Висота номерів – десять сантиметрів.

10. Усі номери мають бути одного кольору та контрастно відрізнятися від кольору футболки (шортів).

Стаття 15. Обговорення матчу, можливо, проведеного з порушенням принципів спортивної етики

1. Матч, результат якого викликає сумнів щодо дотримання командами-суперниками принципів спортивної боротьби, розглядає Комісія щодо етики й чесної гри (далі – Комісія) на підставі підготовлених і наданих до Комісії матеріалів.

2. Під час обговорення матчу Комісія може використовувати:

а) відеозапис матчу;

б) висновок експерта, призначеного на цей матч;

в) рапорти делегата або інспектора.

3. На підставі висновку Комісії з підтвердженням щодо проведення матчу з порушенням принципів спортивної боротьби головний суддя змагань має право прийняти рішення про анулювання результату матчу та зарахування поразки обом командам, а також порушити питання про застосування дисциплінарних санкцій до обох команд, їхніх офіційних представників та футзалістів.

Стаття 16. Процедура перед початком та після закінчення матчу

1. За 10 хв до початку матчу арбітр перевіряє екіпірування гравців і вживає заходів щодо виключення наявності у них предметів, зокрема ювелірних виробів, небезпечних як для них самих, так і для інших учасників.

2. Перед початком матчу гравці обох команд розташовуються у центрі поля обличчям до центральної трибуни. Арбітри розташовуються між командами. Гравці та арбітри вітають глядачів підняттям рук над головою.

3. Гравці команди гостей, розташовані зліва від арбітрів, проходять повз арбітрів і команду господарів поля, вітаючи кожного рукостисканням, після чого повертаються на початкову позицію, проходячи за гравцями команди господарів поля та арбітрами.

4. Гравці команди-господаря поля проходять повз арбітрів, вітаючи кожного рукостисканням, і повертаються на початкову позицію, проходячи за арбітрами.

5. Після привітання з капітаном команди гостей арбітр шляхом жеребкування визначає право вибору воріт.

6. Після закінчення матчу команди розташовуються у центрі поля поряд з арбітрами на своїй половині поля. Гравці дякують глядачам за їхню підтримку оплесками над головою. Капітани команд рукостисканням дякують арбітрам за проведений матч.

Стаття 17. Протест. Порядок подання. Обговорення

1. Офіційний представник команди зобов'язаний відразу після закінчення матчу попередити делегата та арбітра про подання протесту. Відповідна заява про подання протесту підписується головним представником команди та передається делегату, який зобов'язаний проінформувати про це команду-суперника. Команда повинна протягом двадцяти чотирьох годин після закінчення матчу надати обґрунтований протест головному судді змагань.

2. Протест на невідповідність Правилам гри, розмірів воріт або розмітки футбольного поля подається арбітру у письмовій формі не пізніше ніж за годину до початку матчу.

3. Не приймається для обговорення невчасно поданий протест, а також у разі, якщо він поданий на рішення арбітра під час матчу:

а) призначення (не призначення) вільного, штрафного або 6-метрового удару;

б) визначення виходу м'яча за межі поля та надання права введення м'яча у гру;

в) зараховане або не зараховане взяття воріт;

г) попередження або вилучення гравця з поля.

Стаття 18. Медичний контроль

1. Допуск гравців до ігор із відповідним станом здоров'я, медичний контроль під час змагань, перша медична допомога у випадках травмування здійснюється працівниками центру первинної медико-санітарної допомоги Університету.

5.5 Арбітраж

Стаття 19. Здійснення арбітражу

1. Арбітраж здійснюється відповідно до Правил гри, змін і доповнень до них, затверджених Міжнародною радою футбольних асоціацій.

2. Арбітраж здійснюють арбітри, рекомендовані головним суддею змагань для проведення матчів у змаганнях.

Стаття 20. Призначення арбітрів

1. На кожний матч призначаються арбітри, які наділяються винятковими повноваженнями щодо застосування та трактування Правил гри, та суддя – хронометрист.

2. Прохання команд або інших організацій щодо заміни арбітрів, призначених на матч, обговоренню не підлягають.

5. У разі неявки на матч призначених арбітрів, їхню заміну проводить головний суддя змагань.

6. У разі неявки арбітрів, матч проводять найбільш кваліфіковані арбітри.

Стаття 21. Обов'язки та функції арбітрів

1. Прибуття до міста проведення матчу не пізніше ніж за 30 хв до його початку.

2. У разі неможливості прибуття на матч необхідно відразу повідомити про це головного суддю змагань або його заступника.

3. У разі неприбуття команди на матч, відразу повідомити про це головного суддю змагань або його заступника.

4. Огляд ігрового майданчика, оцінка його стану за п'ятибальною шкалою та відповідний запис у рапорті арбітра. У разі непридатності ігрового майданчика арбітр приймає рішення про неможливість проведення матчу.

5. Разом з офіційними представниками команд визначити кольори ігрової форми так, щоб кольори футболок суперників не були однаковими, а також колір футболок воротарів із кольором футболок гравців і арбітрів.

6. За 10 хв до початку матчу перевірка екіпірування гравців і виключення можливості наявності у них предметів, зокрема ювелірних виробів, небезпечних як для них самих, так і для інших учасників.

7. Перевірка відповідності прізвищ у листі рапорту арбітра та списку персоналу.

8. Забезпечення контролю за перебуванням гравців й офіційних представників на технічному майданчику під час матчу.

9. Протягом 10 хв після закінчення матчу оформлення рапорту арбітра.

10. У рапорті арбітра викласти інформацію про всі дисциплінарні санкції, прийняті для застосування стосовно гравців або офіційних представників команд, і будь-які інциденти, що виникли до, під час та після матчу.

11. Надання рапорту арбітра після закінчення матчу головному судді змагань або його заступникові.

5.6 Дисциплінарні санкції

Стаття 22. Застосування дисциплінарних санкцій

1. Відповідно до Правил гри під час матчу тільки арбітр має право застосовувати дисциплінарні санкції: попередження (жовті картки) або видалення (червоні картки).

2. Головний суддя змагань порушує питання та приймає рішення щодо дисциплінарних санкцій.

3. Рішення головного судді протягом двадцяти чотирьох годин із моменту його прийняття надсилається зацікавленим особам.

4. Рішення щодо дисциплінарних санкцій до арбітрів приймає відповідно головний суддя змагань.

Стаття 23. Облік дисциплінарних санкцій, що застосовуються арбітром

1. У разі застосування арбітром дисциплінарних санкцій, ураховуються всі жовті картки, отримані гравцем, при цьому окремо ведеться облік жовтих карток, отриманих ним.

2. Жовті картки, отримані впродовж одного сезону, не переносяться з одних змагань до інших.

3. Команда зобов'язана самостійно вести облік карток, отриманих гравцями, і несе за це відповідальність.

4. Дві жовті картки, отримані в одному матчі, прирівнюються до видалення. У такому разі футзаліст підлягає відстороненню на один матч без рішення головного судді, раніше отримані попередження не анулюються, а до клубу застосовуються дисциплінарні санкції.

5. За перші три жовті картки, отримані в матчах, гравець підлягає відстороненню на один матч. За кожні наступні три жовті картки відсторонення збільшується на один матч. Відсторонення здійснюється без рішення головного судді.

6. Гравець, який отримав червону картку, не має права брати участі в офіційних матчах до рішення головного судді та закінчення терміну його відсторонення. Термін дії відсторонення гравця від участі у матчах розпочинається з моменту вилучення його з поля. До команди застосовуються дисциплінарні санкції.

7. Гравець, який не отримав червоної картки, але допустив порушення, що не відображено у рапорті арбітра, має право брати участь у матчах до рішення головного судді. До команди застосовуються дисциплінарні санкції.

8. Якщо кількість матчів, на які було відсторонено гравця, перевищує кількість матчів, що залишилися у поточному сезоні, то відповідна кількість матчів переноситься на наступний сезон.

9. Відсторонення гравця від участі у змаганнях не переноситься з одного змагання до іншого в разі отримання ним 3-ї (6-ї, 9-ї і т. д.) жовтої картки.

5.7 Завершальні положення

Стаття 26. Обговорення й вирішення спірних питань

Обговорення й вирішення всіх спірних питань, що виникають між командами, здійснюється відповідно до регламенту та дисциплінарних правил.

Стаття 27. Інші питання

1. Зміни та доповнення до регламенту розглядає головний суддя й надає для затвердження кафедрі фізичного виховання і спорту та профкому студентів Університету.

2. Усі додатки до регламенту є його невід'ємною частиною.

3. Інші питання, що не врегульовані регламентом, розглядає головний суддя на підставі чинного законодавства України, вимог ФІФА, УЄФА, ФФУ,

АМФУ та надає для затвердження кафедрі ФВіС та профкому студентів Університету.

4. Регламент набуває чинності з 1 вересня поточного року, й діє до моменту затвердження нового регламенту.

Питання контролю та самоконтролю до розділу 5

1. Приведіть мету та завдання змагань з футзалу.
2. Визначте умови проведення змагань з футзалу.
3. Визначте умови здійснення арбітражу під час проведення та організації змагань із футзалу.
4. Визначте вимоги до застосування та обліку дисциплінарних санкцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андреев С. Н. Играй в футбол / С. Н. Андреев. – Москва : Поматур, 1999. – 142 с.
2. Андреев С. Н. Мини-футбол / С. Н. Андреев. – Москва : ФиС, 1978. – 111 с.
3. Андреев С. Н. Футбол – твоя игра / С. Н. Андреев. – Москва : Просвещение, 1989. – 144 с.
4. Гринь А. Р. Методичні рекомендації до оволодіння техніко-тактичними елементами гри у міні-футболу (футзалу) / А. Р. Гринь, А. Б. Кондратович. – Київ : НТУУ «КПІ» ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 28 с.
5. Губа В. П. Теория и методика мини-футбола (футзала) : учебник / В. П. Губа. – Москва : Спорт, 2016. – 200 с.
6. Журід С. М. Теорія та методика обраного виду спорту (футбол) : навч. посібник для студ. ін-тів фіз. культури / С. М. Журід. – Харків : ХДАФК, 2012. – 185 с.
7. Коваль С. С. Теорія системного підходу в професійній діяльності тренера (Футбол) : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. з фіз. культури та спорту / С. С. Коваль. – Харків : ХДАФК, 2012. – 184 с.
8. Словник з міні-футболу : методичні вказівки для самостійних занять з дисциплін «Фізичне виховання», «Фізична культура» (для студентів 1–5 курсів усіх спеціальностей Університету) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Д. В. Кулаков. – Харків : ХНУМГ, 2013. – 16 с.
9. Кулаков Д. В. Футзал : Конспект лекцій (для студентів 1–5 курсів всіх спеціальностей академії по дисциплінам «Физическое воспитание», «Физическая культура») / Д. В. Кулаков ; Харьков. нац. акад. гор. хоз-ва. – Харків : ХНАГХ, 2012. – 34 с.
10. Лісенчук Г. А. Футбол / Г. А. Лісенчук, В. В. Солосонко, А. В. Соломонко. – Київ : Олімпійська література, 2005. – 296 с.
11. Присяжнюк С. І. Організація та проведення змагань з міні-футболу : метод. рек. / С. І. Присяжнюк, О. С. Сиротін, М. І. Лазарєв. – Ніжин : Міланік, 2009. – 130 с.
12. Суоров О. А. Розвиток та організація проведення змагань з міні-футболу у Харківському гуманітарно-педагогічному інституті / О. А. Суоров. – Харків : ХГПІ, 2009. – 125 с.

13. Суоров О. А. Організація та методика проведення змагань з міні-футболу : метод. рек. / О. А. Суоров. – Харків : ХГПШ, 2010. – 45 с.
14. Суоров О. А. Організаційно-методичне забезпечення дисципліни «Футбол з методикою викладання» : навч.-метод. посібник / О. А. Суоров. – Харків : ХККЗ «ХГПА», 2019. – 210 с.
15. Суоров О. А. Суддівство в змаганнях з міні-футболу та футзалу : метод. рек. / О. А. Суоров. – Харків : ХГПШ, 2010. – 49 с.

Навчальне видання

ТЮРІН Олександр Юрійович,
КУЛАКОВ Денис Валерійович,
БЕЗКОРОВАЙНИЙ Дмитро Олександрович

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ З ФУТЗАЛУ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Відповідальний за випуск *Д. О. Безкоровайний*

Редактор *В. І. Шалда*

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

Дизайн обкладинки *Т. А. Лазуренко*

Підп. до друку 29.04.2020. Формат 60 × 84/16.

Друк на різнографі. Ум. друк. арк. 5,2.

Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017.